

מיצ"ב תשע"ט

ממצאים נבחרים

טבת תש"ף ■ ינואר 2020
עודכן בטבת תשפ"א ■ דצמבר 2020

מיצ"ב תשע"ט - ממצאים נבחרים

רקע כללי על המיצ"ב

המיצ"ב – מדדי יעילות וצמיחה בית ספרית – הינה מערכת של מבחני הישגים וסקרים אשר משרתת את בתי הספר ומערכת החינוך בישראל מזה כ-15 שנים. הללו מספקים תמונה עשירה ועדכנית, בשנה נתונה ולאורך שנים, על הידע והמיומנויות של התלמידים בכל בית ספר במקצועות הליבה, כמו גם על האקלים והסביבה הפדגוגית כפי שעולה מדיווחי התלמידים, המורים והמנהלים בבתי הספר. כחלק מתפיסה הרואה בבית הספר את מוקד העשייה החינוכית, מתכונת ההערכה הארצית משלבת בין הערכה פנימית (מיצ"ב פנימי) להערכה חיצונית (מיצ"ב חיצוני).

על המיצ"ב אמונה הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) הפועלת להטמעת תרבות של "מדידה בשירות הלמידה" – מדידה המיועדת לתמוך בשיפור מתמיד של הלמידה, בהלימה ליעדים הלימודיים ולחזון הבית ספרי ויעדי משרד החינוך. התפיסה המובילה של ראמ"ה היא שמבחנים אינם מטרה כשלעצמה אלא כלים בשירות הלמידה. ואכן, המיצ"ב מספק עבור כל בית ספר משוב בדמות נתונים אובייקטיביים, מהימנים וסטנדרטיים על אודות בית הספר והתלמידים המתקיימים בו ומשקף את נקודות החוזק והתחומים המצריכים חיזוק, מבחינה פדגוגית, חינוכית וכדומה. לצד זאת, קיום מבחנים חיצוניים מערכתיים מחזק ומגביר את האחריות של בתי הספר ושל כלל הגורמים והמעורבים במערכת החינוך להליכי הוראה ולמידה על פי הנדרש וכפי שמוגדר בתכניות הרשמיות וביעדי משרד החינוך.

תשע"ט היא השנה האחרונה בה הועברו מבחני המיצ"ב החיצוני, כאשר בשנת תשפ"א יחל מודל הערכה חדש – "תמונת מצב החינוך", המושתת על ארבעה נדבכים: הערכה פנים בית-ספרית; הערכה חיצונית משולבת; שאלוני אקלים וסביבה פדגוגית, ומדדים נוספים על ההקשר הבית ספרי. הערכה זו תשקף באופן רחב ומתקדם את העשייה החינוכית בבתי הספר, מבחינת ידע, מיומנויות וערכים, ותותאם לחינוך במאה ה-21. פרטים נוספים על מודל ההערכה החדש ניתן למצוא באתר ראמ"ה: http://cms.education.gov.il/educationcms/units/rama/school_evaluation/

מבחני ההישגים

מבחני ההישגים במיצ"ב נועדו לבדוק באיזו מידה תלמידי בתי הספר היסודיים ותלמידי חטיבות הביניים עומדים ברמת הדרישות המצופה על פי תכנית הלימודים בארבעת מקצועות הליבה: שפת-אם (עברית/ערבית), מתמטיקה, אנגלית ומדע וטכנולוגיה. המבחנים בשפת-אם, במתמטיקה ובאנגלית הועברו בכיתות ה' ו-ח', והמבחן במדע וטכנולוגיה הועבר בכיתות ח' בלבד. בשנת תשע"ט השתתפו במיצ"ב החיצוני בתי ספר מקבוצה 2. מבחני המיצ"ב החיצוני נערכו בחודשים מרץ-מאי 2019. בסך הכול השתתפו במבחני המיצ"ב 826 בתי ספר, 2,485 כיתות ו-61,469 תלמידים. שיעורי ההשתתפות בכל אחד ממבחני המיצ"ב בשנת תשע"ט היו בין 80% ל-90%.

כבכל שנה, ראמ"ה רואה חשיבות עליונה בהקפדה על טוהר הבחינות. נוהל העברת המבחנים כולל הנחיות קפדניות לשמירה על טוהר הבחינות. הליך חישוב נתוני המיצ"ב כולל בדיקה נרחבת לאיתור הפרות של טוהר בחינות. נתוני התלמידים בבתי ספר שעלה בהם חשד לפגיעה בטוהר הבחינות אינם נכללים בחישוב הנתונים של אותו מבחן בכל הרמות המדווחות.

אחד מיתרונותיו המרכזיים של המיצ"ב הוא היותו מבחן סטנדרטי, קרי, המבחנים מועברים בתנאים אחידים בכל בתי הספר באותו מועד. הקפדה זו על אחידות היא תנאי הכרחי לקבלת נתונים מהימנים, תקפים וברי השוואה. עם זאת

מתכונת המיצ"ב מאפשרת לתלמידים אשר הוגדרו כתלמידים עם צרכים מיוחדים להיבחן בכיתה מותאמת, למעט במבחנים בשפת-אם שבהם אין כיתות מותאמות. בכיתות המותאמות מורים מורשים להיכנס לכיתה ולהקריא לתלמידים הזקוקים להקראה את שאלות המבחן.

בשנת תשע"ט עודכנה מדיניות ההיבחנות בכיתות מותאמות לתלמידים במבחני המיצ"ב.¹ כך, רק תלמידים הזכאים לתמיכה מתוכנית השילוב ועולים חדשים זכאים להבחן בכיתות מותאמות, וזאת בשונה מהמדיניות בשנים קודמות. בעקבות העדכון, השנה שיעור גדול יותר של תלמידים הנכללים בחישוב הנתונים נבחנו בכיתות האם שלהם, במקצועות מתמטיקה, אנגלית ומדע וטכנולוגיה. השינוי המשמעותי בתנאי ההיבחנות לא מאפשר למדוד את ההישגים במקצועות אלו על אותו סולם ששימש בעבר. על כן, בדיווחי המיצ"ב לשנה"ל תשע"ט יוצגו ממוצעי ההישגים במיצ"ב בסולם רב-שנתי רק במבחנים בשפות-אם, עברית וערבית, בשתי דרגות הכיתה

לצד הדיווח על ממוצעי הישגים בסולם רב-שנתי בשפות-אם, מוצגים גם פערים בהישגים בין קבוצות אוכלוסייה שונות וזאת בכל המבחנים – כלומר הן אלו בשפות-אם והן אלו במתמטיקה, באנגלית ובמדעים – בשתי דרגות הכיתה. הפערים מוצגים במונחים של שיעורי תלמידים ברמות ההישגים הגבוהה והנמוכה. ניתוח זה מאפשר ללמוד האם בקבוצת אוכלוסייה נתונה שיעור התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה (או הנמוכה) גדול מזה שבקבוצת אוכלוסייה אחרת, וכך להעיד על פערים בהישגים.

כמו כן, מוצג מידע על אודות עמדות תלמידים כלפי לימודי המקצועות השונים – ייחוס חשיבות ללימודי המקצוע, תחושת ההצלחה במקצוע ומידת ההנאה מלימודי המקצוע. בנוסף, עמדות התלמידים מוצגות גם בפילוח לפי רמת ההישגים של התלמידים בכל מקצוע, וזאת בכדי ללמוד באם קיימים הבדלים בעמדות בין תלמידים ברמת ההישגים הגבוהה לעומת אלו ברמת ההישגים הנמוכה.

סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית

סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית במיצ"ב נועדו לספק תמונת מצב מפורטת בנוגע להיבטים שונים של האקלים החברתי והתהליכים הפדגוגיים בבתי הספר. קביעת ההיבטים הנבדקים בשאלונים התבססה על כמה מקורות: דיונים עם גורמים מוסמכים במטה משרד החינוך, קבוצות מיקוד עם מורים ומנהלים, היועצות עם חוקרים מהאקדמיה וסקירה של ספרות עדכנית. הסקרים עוסקים בנושאים רבים מחיי בית הספר המשקפים את מגוון התהליכים החינוכיים והלימודיים החיוניים לעשייה חינוכית איכותית.

הסקרים הועברו בקרב בתי ספר מקבוצה 2 של המיצ"ב במהלך החודשים ינואר-מרץ 2019. השתתפו בהם 146,581 תלמידי כיתות ה'-ט' ו-7,981 מחנכים ומורים המלמדים את מקצועות המיצ"ב בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים. נוסף על כך הועברו הסקרים ל-47,110 תלמידי כיתות י'-א, ול-5,734 מורים בחטיבות העליונות. בסך הכול השתתפו בסקרים תלמידים ומורים מ-587 בתי ספר יסודיים, 324 חטיבות ביניים ו-305 חטיבות עליונות. שיעורי ההשתתפות בשנת תשע"ט היו בין 70% ל-90% בקרב תלמידים ובין 40% ל-60% בקרב מורים.

¹ להרחבה ראו: <https://apps.education.gov.il/Mankal/Horaa.aspx?siduri=192>

הדיווח על סקרי המיצ"ב לשנת תשע"ט מוצג בשני חלקים – אקלים בית ספרי וסביבה פדגוגית. חלק האקלים כולל פרקים העוסקים בשביעות רצון מבית הספר, ביחסים בין-אישיים בין באי בית הספר, ביחסים בין בית הספר להורים, בתחושת מוגנות ובטחון, במשמעת והתנהגות, בתשתיות וסביבה פיזית ובטיולים וספורט מטעם בית הספר. חלק הסביבה הפדגוגית כולל פרקים העוסקים בהיבטים רגשיים מוטיבציוניים בלמידה, בדרכי הוראה-למידה-הערכה, בתרבות בית ספרית תומכת למידה, בהסתייעות בשיעורים פרטיים, בחשיבות תעודת הבגרות בעיני תלמידים ובחינוך חברתי-ערכי בבית הספר.

במסמך זה מוצגים מדדים והיגדים נבחרים בנושאים הבאים: תחושת מוגנות ובטחון, יחסים בין-אישיים, משמעת והתנהגות, מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה וחינוך חברתי-ערכי. את הדוח המלא אפשר למצוא באתר ראמ"ה:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Rama/School_Evaluation/DochotMaarachtim.htm

המבחנים בשפות-אם עברית וערבית

הישגים ומגמות לאורך שנים

בחלק זה מוצגים ההישגים במבחנים בשפת-אם עברית ובשפת-אם ערבית לכיתות ה' ו-ח' לאורך השנים. ההישגים מוצגים בסולם המיצ"ב הרב-שנתי.

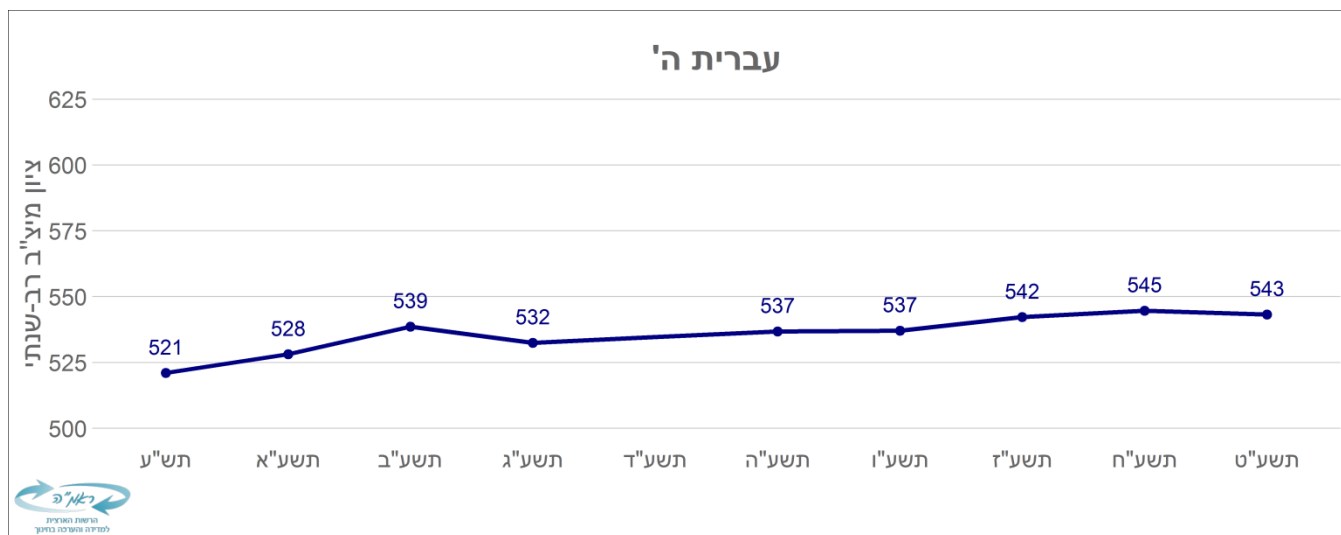
מהו הסולם הרב-שנתי? על מנת לאפשר השוואה רב-שנתית של ציוני המיצ"ב, הנהיגה ראמ"ה מערך כיול סטטיסטי של ציוני המבחנים, המתרגם את הציונים בכל שנה לסולם מיצ"ב רב שנתי. מערך הכיול אומד את ההבדלים ברמת הקושי של מבחנים שנערכו בשנים שונות, ומאפשר "למקם" את הציונים על פני אותו סולם מדידה – סולם המיצ"ב הרב-שנתי, ובכך מאפשר השוואות רב שנתיות תקפות. סולם המיצ"ב הרב שנתי נקבע כך שבשנת הבסיס (תשס"ח) הציון הממוצע של כל מקצוע בכל דרגת כיתה היה 500 וסטיית התקן – 100.

מדוע אי אפשר להשוות בין ההישגים בעברית ובערבית? מבחני המיצ"ב נועדו לבחון באיזו מידה עומדים תלמידי בית הספר ברמת הדרישות המצופה על פי תכנית הלימודים הייחודית של כל מקצוע ודרגת כיתה. מבחני המיצ"ב בשפות האם עברית וערבית הם מבחנים שונים המפותחים בנפרד על פי תכניות לימודים שונות (זאת בניגוד למבחנים הבין-לאומיים באוריינות קריאה בהם התלמידים נבחנים במבחן זהה המתורגם לשפות השונות, בפרט לעברית וערבית, ומפותח ללא קשר לתכנית לימודים כזו או אחרת). בשנת הבסיס תשס"ח ממוצע סולם המיצ"ב הרב-שנתי נקבע על 500 נקודות בכל המבחנים, ללא תלות בדרישות כל מבחן וברמת ההישגים שהציגו התלמידים באותה שנה במבחן. כך למשל העובדה שבשנת תשע"ט ממוצע הציונים בערבית גבוה מהממוצע בעברית אינה מלמדת כי דוברי הערבית בעלי כישורי שפה גבוהים יותר מדוברי העברית. עובדה זו מלמדת אך ורק על השיפור בהשוואה לנקודת ההתחלה לפני 11 שנים במידה בה התלמידים עומדים בדרישות של תכניות הלימודים הנפרדות לשתי השפות.

להלן פירוט הממצאים:

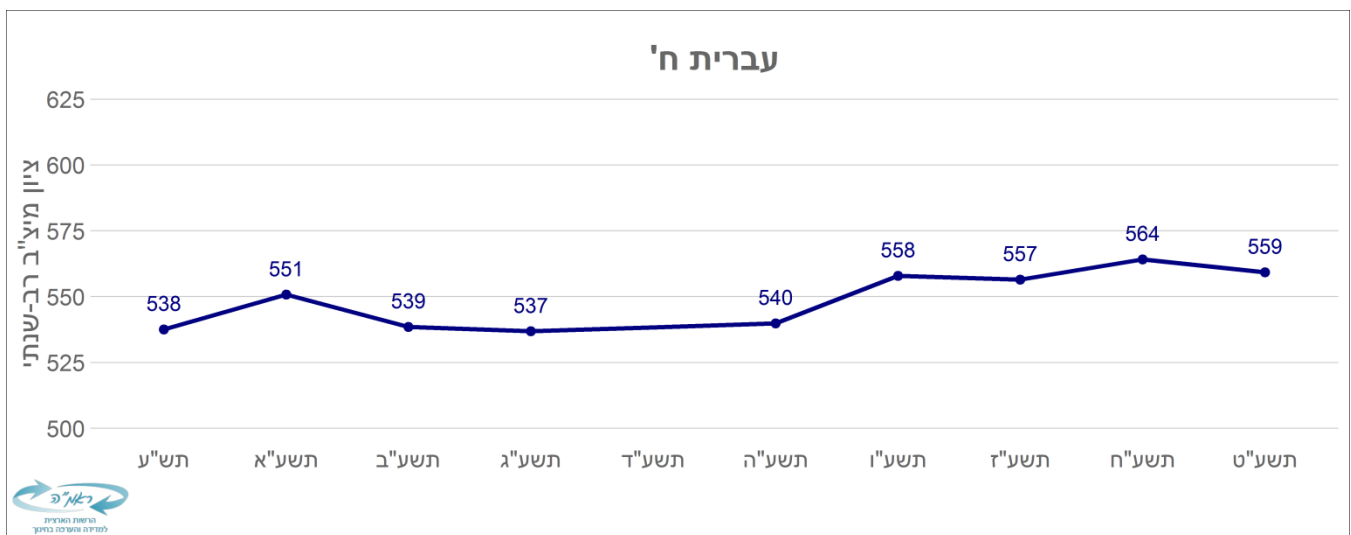
המבחן בעברית לכיתות ה'

- בשנת הלימודים תשע"ט ממוצע ההישגים במבחן בשפת-אם עברית לכיתות ה' עמד על 543 נקודות – ללא שינוי של ממש בהשוואה לממוצע ההישגים בשנת תשע"ח.
- מאז תחילת העשור (תש"ע), נרשמה עלייה מצטברת של 22 נקודות, המשקפת עלייה ממוצעת של כשתי נקודות וחצי בשנה. עיקר העלייה בהישגים נרשמה עד לשנת תשע"ב.
- תמונה זו של יציבות בהישגי התלמידים ביחס להישגיהם בשנה קודמת (תשע"ח) נרשמה הן בבתי ספר בפיקוח הממלכתי (542 נקודות בתשע"ט לעומת 544 נקודות בתשע"ח) והן באלו בפיקוח הממלכתי-דתי (546 נקודות בתשע"ט לעומת 548 נקודות בתשע"ח).

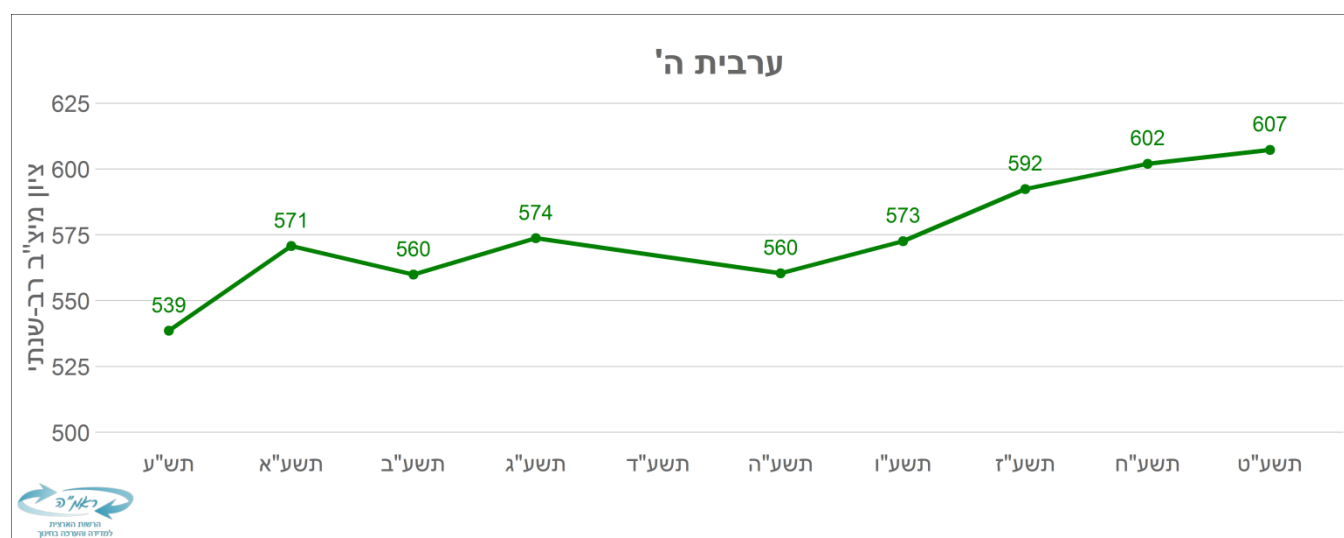
המבחן בעברית לכיתות ח'

- בשנת הלימודים תשע"ט ממוצע ההישגים במבחן בשפת-אם עברית לכיתות ח' עמד על 559 נקודות – ללא שינוי של ממש בהשוואה לממוצע ההישגים בשנת תשע"ח.
- מאז תחילת העשור (תש"ע), נרשמה עלייה מצטברת של 21 נקודות, המשקפת עלייה ממוצעת של כשתי נקודות וחצי בשנה. עד לשנת תשע"ה נרשמה יציבות בהישגים (למעט עלייה חריגה בהישגים בשנת תשע"א), ומאז נרשמה מגמה מעורבת עם עלייה בהישגים בשנים תשע"ו ותשע"ח.
- תמונה זו של יציבות בהישגי התלמידים ביחס להישגיהם בשנה קודמת (תשע"ח) נרשמה הן בבתי ספר בפיקוח הממלכתי (559 נקודות בתשע"ט לעומת 564 נקודות בתשע"ח) והן באלו בפיקוח הממלכתי-דתי (561 נקודות בתשע"ט לעומת 564 נקודות בתשע"ח).

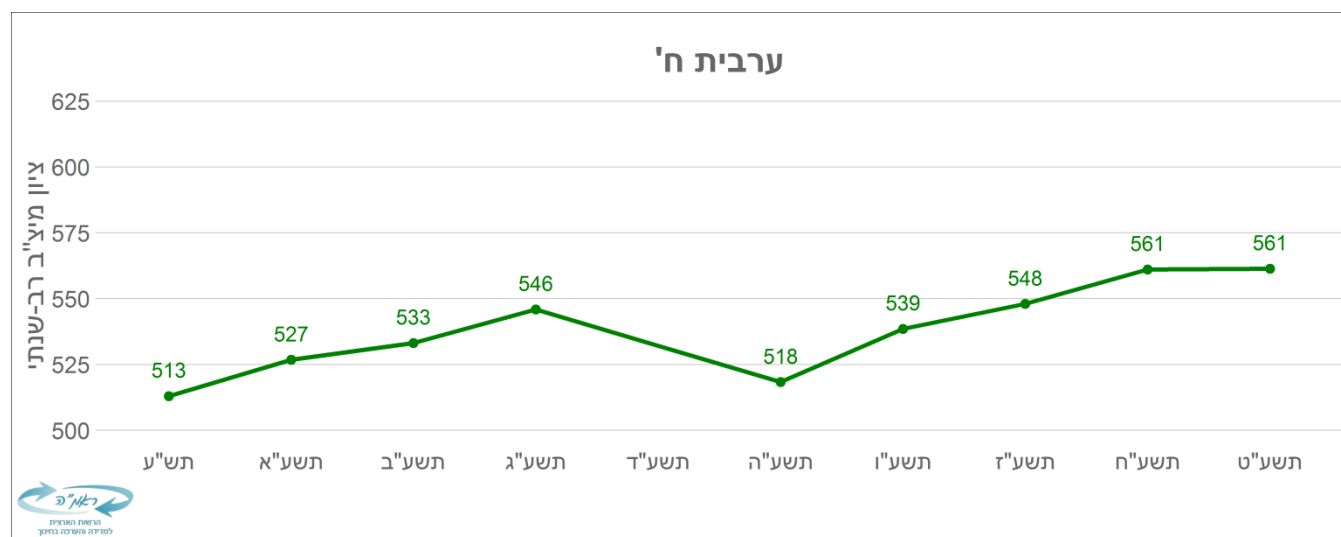
המבחן בערבית לכיתות ה'

- בשנת הלימודים תשע"ט ממוצע ההישגים במבחן בשפת-אם ערבית לכיתות ה' עמד על 607 נקודות – ללא שינוי של ממש בהשוואה לממוצע ההישגים בשנת תשע"ח.
- מאז תחילת העשור (תש"ע), נרשמה עלייה מצטברת של 68 נקודות, המשקפת עלייה ממוצעת של כשבע נקודות וחצי בשנה. בשנת תשע"א נרשמה עלייה חדה בהישגים, ולאחריה נרשמה תנודתיות בהישגים עד לשנת תשע"ו, כאשר מגמת עלייה נוספת נרשמה בשנים תשע"ז-תשע"ח.
- תמונה זו של יציבות בהישגי התלמידים ביחס להישגיהם בשנה קודמת (תשע"ח) נרשמה הן בבתי ספר במגזר הדרוזי (632 נקודות בתשע"ט לעומת 628 נקודות בתשע"ח) והן באלו במגזר הערבי (617 נקודות בתשע"ט לעומת 615 נקודות בתשע"ח), ואילו בבתי ספר במגזר הבדואי בדרום נרשמה עלייה קלה בהישגים (570 נקודות בתשע"ט לעומת 560 נקודות בתשע"ח).

המבחן בערבית לכיתות ח'

- בשנת הלימודים תשע"ט ממוצע ההישגים במבחן בשפת-אם ערבית לכיתות ח' עמד על 561 נקודות – ללא שינוי בהשוואה לממוצע ההישגים בשנת תשע"ח.
- מאז תחילת העשור (תש"ע), נרשמה עלייה מצטברת של 48 נקודות, המשקפת עלייה ממוצעת של כחמש נקודות וחצי בשנה. בשנת תשע"ה נרשמה ירידה גדולה בהישגים שקיזזה את העליות מהשנים הקודמות, בשנים תשע"ו עד תשע"ח נרשמה שוב מגמת עלייה בהישגים, וזו נעצרה בתשע"ט.
- תמונה זו של יציבות בהישגי התלמידים ביחס להישגיהם בשנה קודמת (תשע"ח) נרשמה רק בבתי ספר במגזר הערבי (572 נקודות בתשע"ט לעומת 571 נקודות בתשע"ח). בעוד בבתי ספר במגזר הדרוזי נרשמה עלייה קלה בהישגים (589 נקודות בתשע"ט לעומת 583 נקודות בתשע"ח), הרי שבבתי ספר במגזר הבדואי בדרום נרשמה ירידה קלה בהישגים (515 נקודות בתשע"ט לעומת 521 נקודות בתשע"ח).

פערים בהישגים לפי קבוצות אוכלוסייה

במקצועות שפת-אם, מתמטיקה, אנגלית ומדע וטכנולוגיה

הקדמה

בחלק זה מוצגים פערים בהישגים בין קבוצות אוכלוסייה במונחים של שיעורי תלמידים ברמות הישגים יחסיות – רמת הישגים גבוהה ורמת הישגים נמוכה. ככל שהישגי התלמידים בקבוצת האוכלוסייה גבוהים יותר כך שיעור התלמידים ברמה הגבוהה גדול יותר ושיעור התלמידים ברמה הנמוכה קטן יותר.

מה הן רמות הישגים? התפלגות ציוני התלמידים בכל מבחן מיצ"ב חולקה לרבעונים כך שבכל רבעון נמצאים 25% מכלל הנבחנים: ברבעון התחתון המשקף את רמת ההישגים הנמוכה, נמצאים רבע מהנבחנים בעלי הציונים הנמוכים ביותר, וכך הלאה עד לרבעון העליון המשקף את רמת ההישגים הגבוהה, בו נמצאים רבע מהנבחנים בעלי הציונים הגבוהים ביותר. רמות ההישגים היחסיות במתמטיקה, אנגלית ומדע וטכנולוגיה נקבעו לפי הישגיהם של כלל הנבחנים במיצ"ב – דוברי עברית וערבית גם יחד – ואילו במבחנים בשפות האם נקבעו רמות ההישגים היחסיות לפי התפלגות התלמידים בבתי הספר דוברי השפה (עברית או ערבית, בהתאמה).

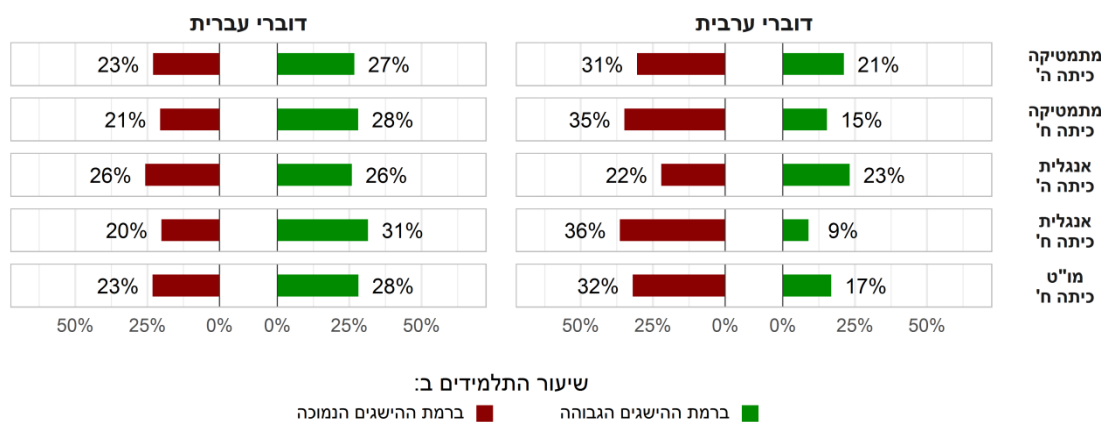
אילו קבוצות אוכלוסייה? הפערים בהישגי תלמידים יוצגו בפילוח לפי מגזר שפה (דוברי עברית ודוברי ערבית), רקע חברתי-כלכלי (גבוה, בינוני ונמוך), מגדר (בנים ובנות), פיקוח בקרב דוברי עברית (ממלכתי וממלכתי-דתי) ומגזר בקרב דוברי ערבית (ערבי, דרוזי ובדואי בדרום).

מתי אפשר להשוות בין דוברי עברית ודוברי ערבית? המבחנים במקצועות אנגלית, מתמטיקה ומדע וטכנולוגיה משותפים לכלל התלמידים, דוברי העברית ודוברי הערבית. לכן הם מאפשרים השוואה של שיעור התלמידים בכל רמת הישגים בין שני מגזרי השפה. לעומת זאת המבחנים בשפות-אם עברית וערבית הם מבחנים שונים שהועברו לקבוצות אוכלוסייה נפרדות, ולכן אי אפשר להשוות ביניהם.

להלן פירוט הממצאים:

מגזר שפה

- שיעורי התלמידים ברמות ההישגים מלמדים על פערים בין הישגי תלמידים בבתי ספר דוברי עברית ובין הישגי תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית, לטובת דוברי העברית.
- שיעור התלמידים **ברמת ההישגים הגבוהה** בבתי ספר דוברי עברית גדול משיעורם בבתי ספר דוברי ערבית.
- במבחנים לכיתות ה' הפערים לטובת דוברי העברית קלים ועומדים על 3% באנגלית (26% לעומת 23%) ועל 6% במתמטיקה (27% לעומת 21%).
- במבחנים לכיתות ח' הפערים לטובת דוברי העברית גדולים יותר ועומדים על 11% במדע וטכנולוגיה (28% לעומת 17%), על 13% במתמטיקה (28% לעומת 15%) ועל 22% באנגלית (31% לעומת 9%).
- שיעור התלמידים **ברמת ההישגים הנמוכה** בבתי ספר דוברי עברית קטן על פי רוב משיעורם בבתי ספר דוברי ערבית.
- במבחנים לכיתות ה', באנגלית נמצא פער קל של 4% לטובת דוברי הערבית (26% לעומת 22%), ואילו במתמטיקה נרשם פער של 8% לטובת דוברי העברית (23% לעומת 31%).
- במבחנים לכיתות ח', בכל המקצועות נמצאו פערים משמעותיים לטובת דוברי העברית. במדע וטכנולוגיה נמצא פער של 9% (23% לעומת 32%), במתמטיקה פער של 14% (21% לעומת 35%), ובאנגלית פער של 16% (20% לעומת 36%).
- אם כך, הפערים בין מגזרי השפה בשיעורי התלמידים ברמות ההישגים הגבוהה והנמוכה ניכרים יותר בכיתות ח', בהשוואה לפערים המקבילים בכיתות ה', ובפרט באנגלית.

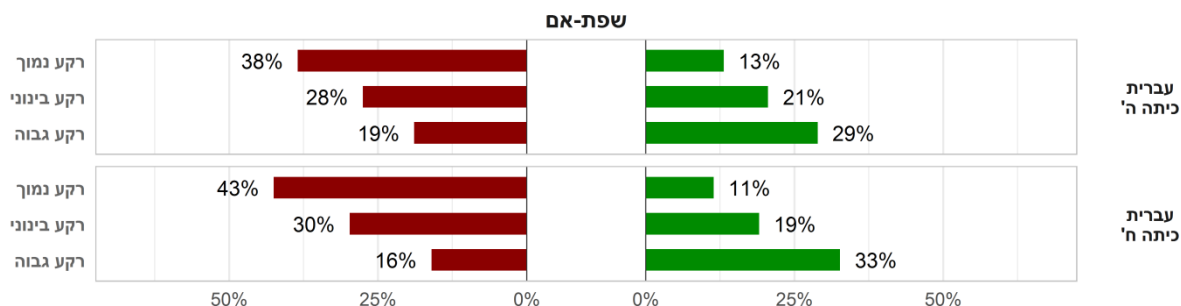
רקע חברתי-כלכלי

○ ככל שהרקע החברתי-כלכלי של התלמידים גבוה יותר כך שיעורם ברמת ההישגים הגבוהה גדול יותר ושיעורם ברמת ההישגים הנמוכה קטן יותר. שיעורי התלמידים ברמות ההישגים מעידים על פערים גדולים בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי שונה.

○ במבחנים בשפת-אם עברית:

○ שיעור התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה בקרב תלמידים מרקע גבוה ואף למעלה מכך משיעורם בקרב תלמידים מרקע נמוך (כיתות ה': 29% לעומת 13%, כיתות ח': 33% לעומת 11%).

○ שיעור התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה בקרב תלמידים מרקע גבוה הוא כמחצית ואף פחות מכך משיעורם בקרב תלמידים מרקע נמוך (כיתות ה': 19% לעומת 38%, כיתות ח': 16% לעומת 43%).

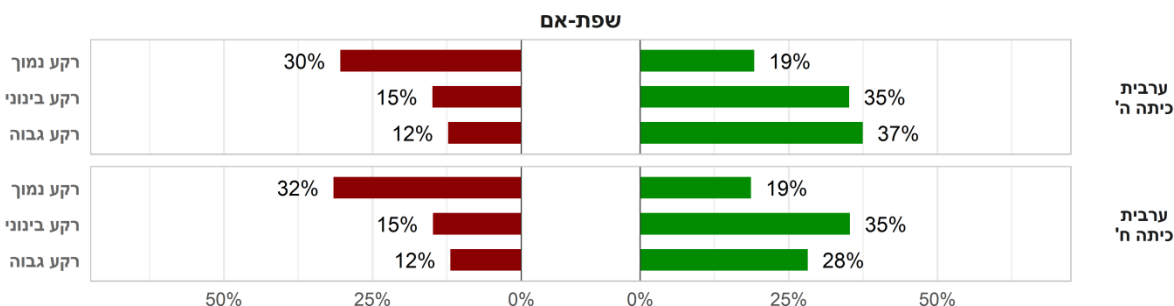

שיעור התלמידים ב:
■ ברמת ההישגים הנמוכה
■ ברמת ההישגים הגבוהה

² במבחנים בשפת-אם ערבית:

○ שיעור התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה בקרב תלמידים מרקע בינוני גדול משיעורם בקרב תלמידים מרקע נמוך (כיתות ה': 35% לעומת 19%, כיתות ח': 35% לעומת 19%).

○ שיעור התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה בקרב תלמידים מרקע בינוני קטן משיעורם בקרב תלמידים מרקע נמוך (כיתות ה': 15% לעומת 30%, כיתות ח': 15% לעומת 32%).

שיעור התלמידים ב:
■ ברמת ההישגים הנמוכה
■ ברמת ההישגים הגבוהה

² בשל מספרם הקטן של תלמידים דוברי ערבית מרקע חברתי-כלכלי גבוה (כ-5% מכלל דוברי הערבית), תיאור הממצאים מתמקד בפערים שבין תלמידים מרקע בינוני ותלמידים מרקע נמוך.

○ במבחנים במתמטיקה, באנגלית ובמדע וטכנולוגיה:

בבתי ספר דוברי עברית:

○ בכיתות ה' נרשמו פערים קלים בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה לטובת תלמידים מרקע גבוה, בהשוואה לאלו מרקע נמוך: פער של 5% באנגלית (28% לעומת 23%) ושל 7% במתמטיקה (29% לעומת 22%).

○ בכיתות ח' נרשמו פערים גדולים יותר בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה לטובת תלמידים מרקע גבוה: של 15% באנגלית (38% לעומת 23%), של 18% במדע וטכנולוגיה (36% לעומת 18%) ושל 19% במתמטיקה (36% לעומת 17%).

○ בכיתות ה' נרשמו פערים קלים עד מתונים בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה לטובת תלמידים מרקע גבוה, בהשוואה לאלו מרקע נמוך: פער של 7% באנגלית (22% לעומת 29%) ושל 14% במתמטיקה (19% לעומת 33%).

○ בכיתות ח' נרשמו פערים גדולים יותר בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה לטובת תלמידים מרקע גבוה: של 18% באנגלית (13% לעומת 31%), של 21% במדע וטכנולוגיה (16% לעומת 37%) ושל 25% במתמטיקה (12% לעומת 37%).

בבתי ספר דוברי ערבית:

○ בכיתות ה' נרשמו פערים קלים עד מתונים בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה לטובת תלמידים מרקע בינוני, בהשוואה לאלו מרקע נמוך: פער של 10% במתמטיקה (27% לעומת 17%) ושל 13% באנגלית (31% לעומת 18%).

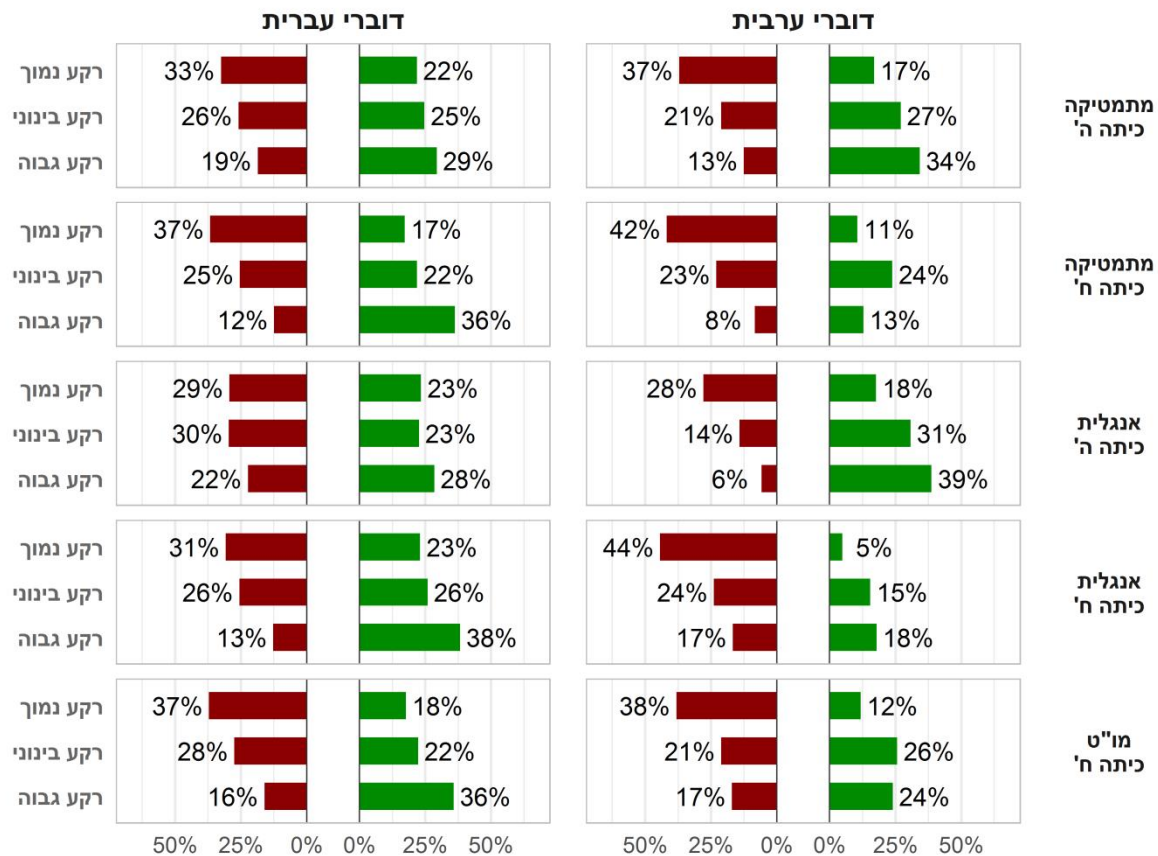
○ גם בכיתות ח' נרשמו פערים קלים עד מתונים בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה לטובת תלמידים מרקע בינוני: של 10% באנגלית (15% לעומת 5%), של 13% במתמטיקה (24% לעומת 11%) ושל 14% במדע וטכנולוגיה (26% לעומת 12%).

○ בכיתות ה' נרשמו פערים מתונים בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה לטובת תלמידים מרקע בינוני, בהשוואה לאלו מרקע נמוך: פער של 14% באנגלית (14% לעומת 28%) ושל 16% במתמטיקה (21% לעומת 37%).

○ בכיתות ח' נרשמו פערים מעט גדולים יותר בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה לטובת תלמידים מרקע בינוני: של 17% במדע וטכנולוגיה (21% לעומת 38%), של 19% במתמטיקה (23% לעומת 42%) ושל 20% באנגלית (24% לעומת 44%).

בהשוואה בין דוברי עברית ודוברי ערבית:

○ הפערים בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך לתלמידים מרקע חברתי-כלכלי בינוני גדולים יותר במגזר דוברי הערבית, בהשוואה לפערים המקבילים במגזר דוברי העברית, וזאת בכיתות ה' ובכיתות ח' הן בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה והן בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה.

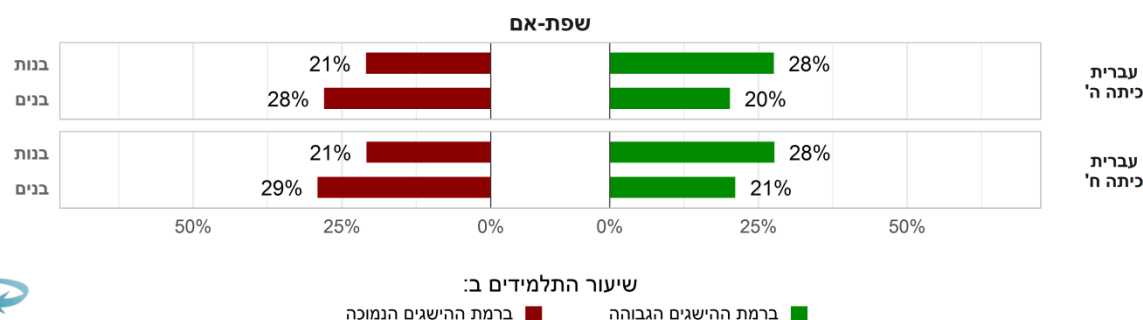
שיעור התלמידים ב:
 ברמת ההישגים הגבוהה ■ ברמת ההישגים הנמוכה ■

מגדר

○ במבחנים בשפת-אם עברית:

○ שיעורי הבנות ברמת ההישגים הגבוהה גדולים מהשיעורים המקבילים בקרב הבנים, כשהפער לטובת הבנות דומה בשתי דרגות הכיתה: 8% בכיתות ה' (28% לעומת 20%) ו-7% בכיתות ח' (28% לעומת 21%).

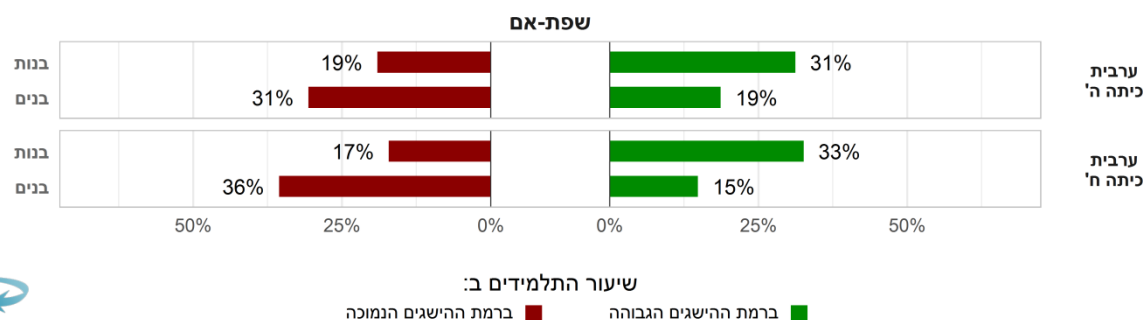
○ שיעורי הבנות ברמת ההישגים הנמוכה קטנים מהשיעורים המקבילים בקרב הבנים, כשהפער לטובת הבנות דומה בשתי דרגות הכיתה: 7% בכיתות ה' (21% לעומת 28%) ו-8% בכיתות ח' (21% לעומת 29%).

○ במבחנים בשפת-אם ערבית:

○ שיעורי הבנות ברמת ההישגים הגבוהה גדולים יותר מהשיעורים המקבילים בקרב הבנים, כשהפער ביניהם עומד על 12% בכיתות ה' (31% לעומת 19%) ועל 18% בכיתות ח' (33% לעומת 15%).

○ שיעורי הבנות ברמת ההישגים הנמוכה קטנים יותר מהשיעורים המקבילים בקרב הבנים, כשהפער ביניהם עומד על 12% בכיתות ה' (19% לעומת 31%) ועל 19% בכיתות ח' (17% לעומת 36%).

○ במבחנים במתמטיקה, באנגלית ובמדע וטכנולוגיה:

בבתי ספר דוברי עברית:

○ בכיתות ה', נמצאו פערים קלים של 6% לטובת בנים, בהשוואה לבנות, הן בשיעור התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה במתמטיקה (30% לעומת 24%) ובאנגלית (29% לעומת 23%), והן בשיעור התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה במתמטיקה (20% לעומת 26%), כאשר באנגלית הפער קטן אף יותר (24% לעומת 27%).

○ בכיתות ח', לא נרשמו הבדלים של ממש (פערים של עד 2%) בין המגדרים בשיעורי התלמידים ברמות ההישגים השונות.

בבתי ספר דוברי ערבית:

○ בכיתות ה', נמצאו פערים קלים בלבד, אם בכלל, לטובת בנות, בהשוואה לבנים, הן בשיעור התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה במתמטיקה (23% לעומת 19%) ובאנגלית (26% לעומת 20%) והן בשיעור התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה באנגלית (20% לעומת 24%), כאשר במתמטיקה לא נרשם הבדל של ממש.

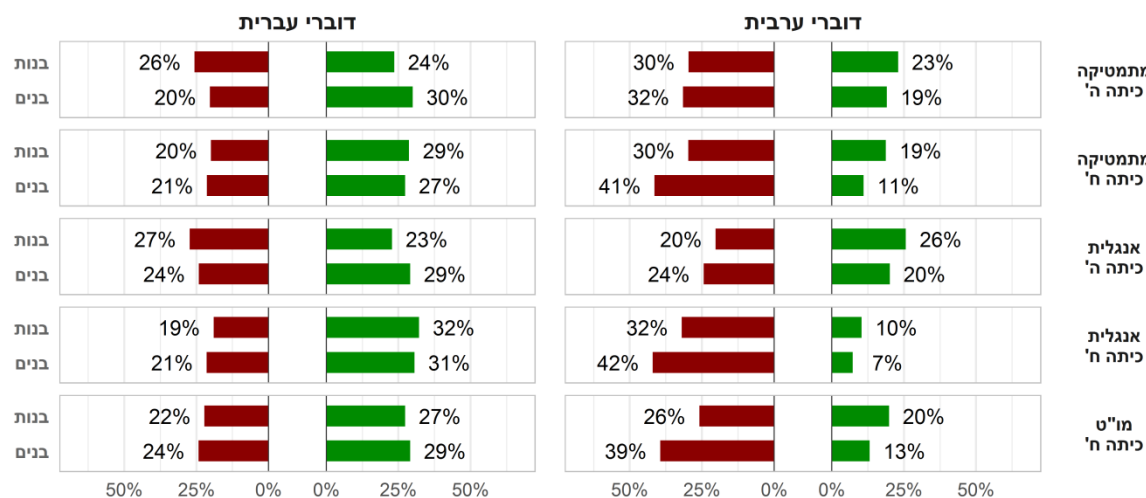
○ בכיתות ח', על פי רוב נרשמו פערים גדולים יותר לטובת בנות, בהשוואה לבנים, בשיעור התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה במדע וטכנולוגיה (20% לעומת 13%) ובמתמטיקה (19% לעומת 11%) כאשר באנגלית הפער קל מאוד (10% לעומת 7%). בדומה לכך, נרשם פער לטובת הבנות גם בשיעור התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה באנגלית (32% לעומת 42%), במתמטיקה (30% לעומת 41%) ובמדע וטכנולוגיה (26% לעומת 39%).

בהשוואה בין דוברי עברית ודוברי ערבית:

○ בשני מגזרי השפה, במבחנים בשפות-אם נרשם פער מגדרי לטובת הבנות – הן שיעורים גדולים יותר של תלמידות ברמת ההישגים הגבוהה והן שיעורים קטנים יותר של תלמידות ברמת ההישגים הנמוכה, בהשוואה לשיעורים בקרב בנים – והדבר ניכר בערבית אף יותר מאשר בעברית.

○ בשאר המקצועות, במגזר דוברי הערבית נמצאו פערים לטובת הבנות בכל המקצועות, הן בכיתות ה' והן כיתות ח'. לעומת זאת, במגזר דוברי העברית נמצאו פערים לטובת הבנים בכיתות ה' ואילו בכיתות ח' הישגי הבנים דומים להישגי הבנות.

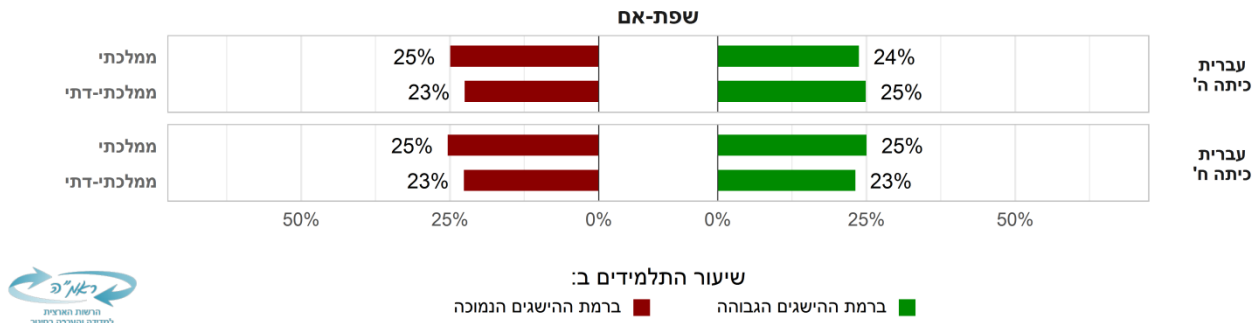
○ בבתי ספר דוברי ערבית הפערים המגדריים בהישגים הלימודיים (לטובת בנות, בכל המקצועות) לרוב מתרחבים במעבר מבית ספר יסודי לחטיבת הביניים. בבתי ספר דוברי עברית הפערים המגדריים בהישגים הלימודיים (לטובת בנים באנגלית ובמתמטיקה ולטובת בנות בשפות-אם) מצטמצמים לרוב פרט ליציבות בפער לטובת בנות בשפות-אם.

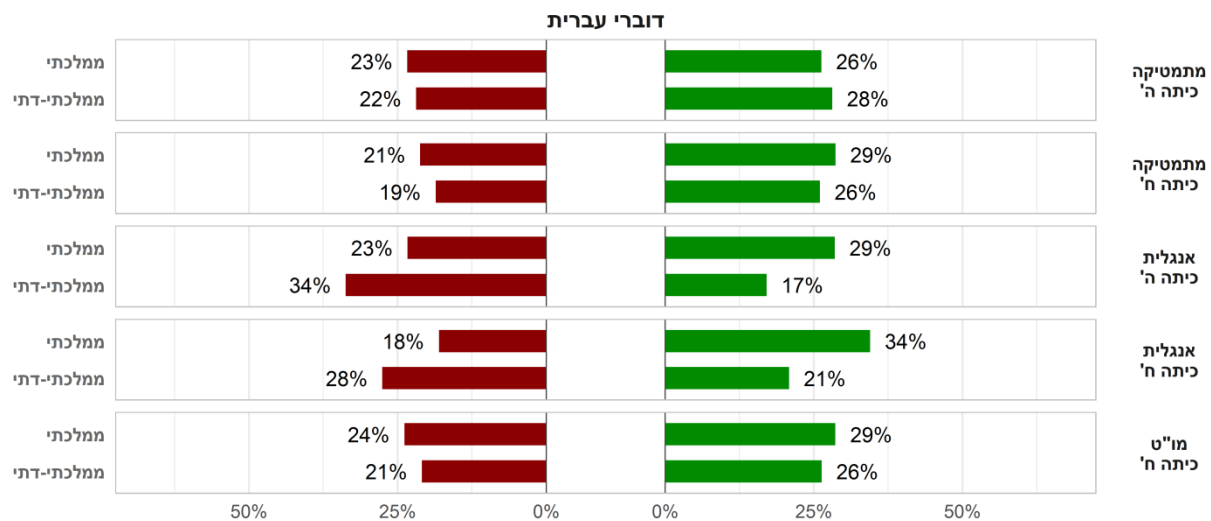
שיעור התלמידים ב:
■ ברמת ההישגים הנמוכה
■ ברמת ההישגים הגבוהה

פיקוח – דוברי עברית

- במקצועות עברית, מתמטיקה ומדע וטכנולוגיה לא נמצאו הבדלים של ממש בשיעורי תלמידים ברמות ההישגים השונות בין בתי ספר בפיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. לעומת זאת באנגלית נמצאו פערים מתונים לטובת תלמידים בבתי ספר בפיקוח ממלכתי.
- במבחנים בשפת-אם עברית:
- במבחנים בעברית לכיתות ה' ו-ח' לא נמצאו הבדלים של ממש (פערים של עד 2%) בין בתי ספר בפיקוח הממלכתי והממלכתי-דתי, הן בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה והן בזו הנמוכה.

- במבחנים במתמטיקה, באנגלית ובמדע וטכנולוגיה:
- במבחנים במתמטיקה (כיתות ה' ו-ח') וכן במדע וטכנולוגיה (כיתות ח') לא נמצאו הבדלים של ממש (פערים של עד 3%) בין בתי ספר דוברי עברית בסוגי הפיקוח השונים, הן בשיעורי התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה והן בזו הנמוכה.
- רק במבחנים באנגלית נמצאו פערים לטובת תלמידים בבתי ספר בפיקוח הממלכתי בהשוואה לאלו בבתי ספר בפיקוח הממלכתי-דתי:
- פערים מתונים בשיעור התלמידים ברמת ההישגים הגבוהה אשר עומדים על 12% בכיתות ה' (29% לעומת 17%) ועל 13% בכיתות ח' (34% לעומת 21%).
- פערים קלים עד מתונים בשיעור התלמידים ברמת ההישגים הנמוכה אשר עומדים על 11% בכיתות ה' (23% לעומת 34%) ועל 10% בכיתות ח' (18% לעומת 28%).

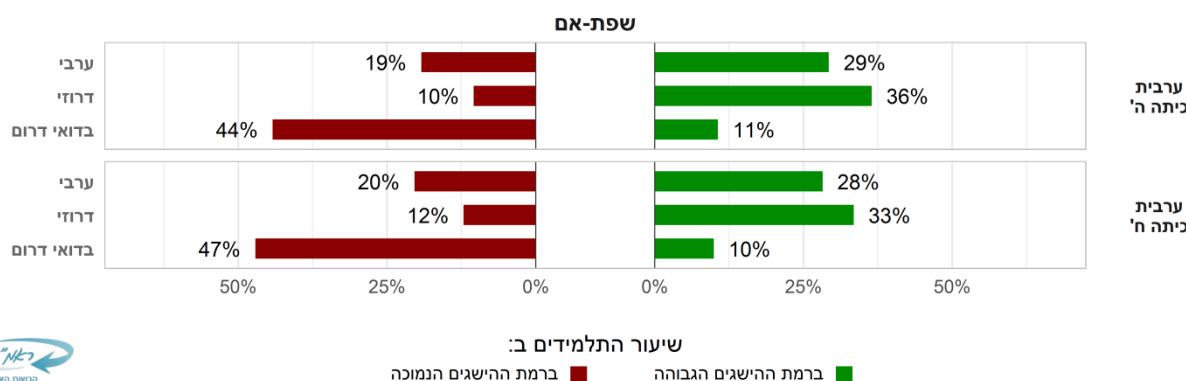

שיעור התלמידים ב:

■ ברמת ההישגים הגבוהה
 ■ ברמת ההישגים הנמוכה

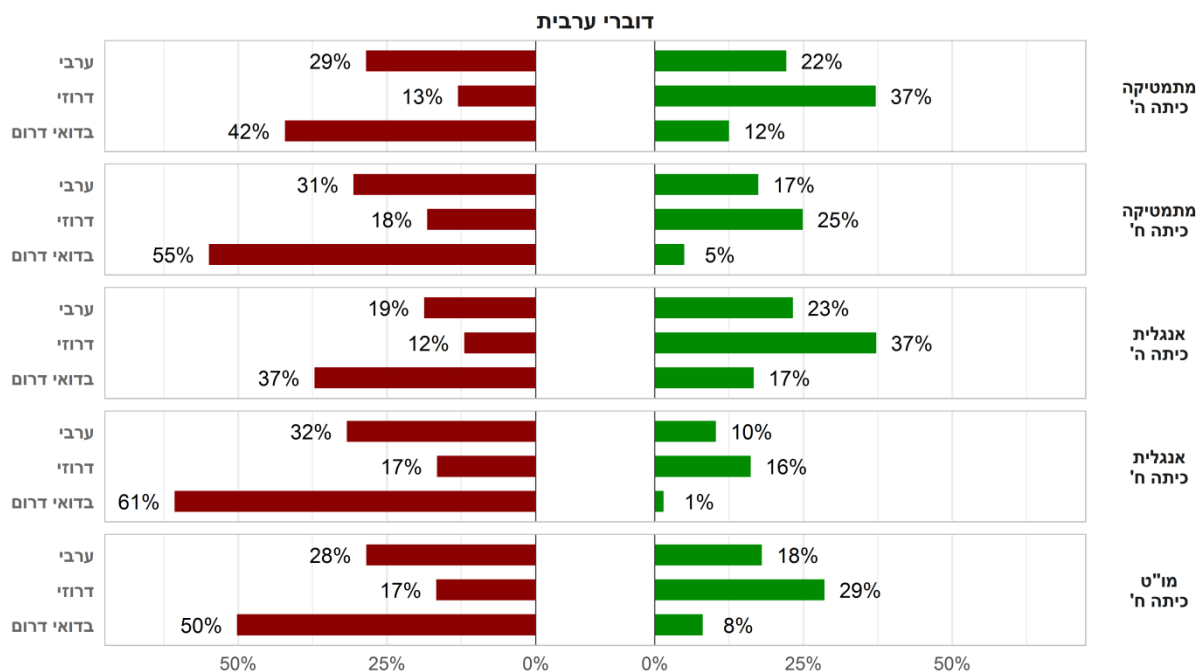
מגזר – דוברי ערבית

- בכל המקצועות, הן בכיתה ה' והן בכיתה ח', שיעור גדול של תלמידים במגזר הדרוזי נמצאים ברמת ההישגים הגבוהה ושיעור קטן ברמת ההישגים הנמוכה. בקרב המגזר הבדואי בדרום נמצא שיעור גדול של תלמידים ברמת ההישגים הנמוכה ושיעור קטן ברמת ההישגים הגבוהה.
- במבחנים בשפת-אם ערבית:
 - שיעור התלמידים במגזר הבדואי בדרום ברמת ההישגים הגבוהה (כ-10%) קטן פי שלושה ויותר משיעורם במגזר הערבי (כ-30%) ובמגזר הדרוזי (כ-35%).
 - שיעור התלמידים במגזר הבדואי בדרום ברמת ההישגים הנמוכה (כ-45%) גדול פי שניים משיעורם במגזר הערבי (כ-20%) ופי ארבעה ויותר משיעורם במגזר הדרוזי (כ-10%).
 - אין הבדלים בולטים בשיעורי התלמידים ברמות ההישגים הגבוהה והנמוכה בין כיתות ה' וכיתות ח'.

- במבחנים במתמטיקה, באנגלית ובמדע וטכנולוגיה:

- במגזר הדרוזי נרשמו בכל המבחנים השיעורים הגדולים ביותר של תלמידים ברמת ההישגים הגבוהה (מ-16% באנגלית ח' ועד 37% במתמטיקה ח' ובאנגלית ה') והשיעורים הקטנים ביותר של תלמידים ברמת ההישגים הנמוכה (מ-12% באנגלית ח' ועד 18% במתמטיקה ח').
- לעומת זאת, במגזר הבדואי בדרום נרשמו השיעורים הקטנים ביותר של תלמידים ברמת ההישגים הגבוהה (רק 1% במבחן באנגלית ח', ולכל היותר 17% באנגלית ה') והשיעורים הגדולים ביותר של תלמידים ברמת ההישגים הנמוכה (מ-37% באנגלית ח' ועד 61% באנגלית ח').
- בתווך נמצאים שיעורי התלמידים במגזר הערבי, הן ברמת ההישגים הגבוהה (מ-10% באנגלית ח' ועד 23% באנגלית ה') והן ברמת ההישגים הנמוכה (מ-19% באנגלית ח' ועד 32% באנגלית ח').

שיעור התלמידים ב:

■ ברמת ההישגים הגבוהה
 ■ ברמת ההישגים הנמוכה

עמדות תלמידים כלפי הלימודים

במקצועות שפת-אם, מתמטיקה, אנגלית ומדע וטכנולוגיה

הקדמה

בחלק זה מוצגות עמדות התלמידים כלפי לימוד המקצועות השונים וזאת בפילוח לפי מגזר שפה ורמות הישגים במבחן.

מה הן עמדות התלמידים? בכל אחד ממבחני המיצ"ב בפתח חוברת המבחן הוצגו לתלמידים כמה היגדים העוסקים בעמדות שונות כלפי המקצוע, כגון **ההנאה** המוסבת לתלמיד מלימוד המקצוע, **החשיבות** שהתלמיד מייחס ללימודי המקצוע, ותפיסת התלמיד את **ההצלחה** שלו במקצוע. בנוגע לכל היגד התבקש התלמיד לציין באיזו מידה הוא מסכים עם הנאמר בו על סולם בן חמש דרגות: "מאוד לא מסכים"; "לא כל כך מסכים"; "קצת מסכים"; "מסכים" ו"מסכים מאוד". הנתונים המוצגים הם שיעור התלמידים שהסכימו עם ההיגד ("מסכים" או "מסכים מאוד").

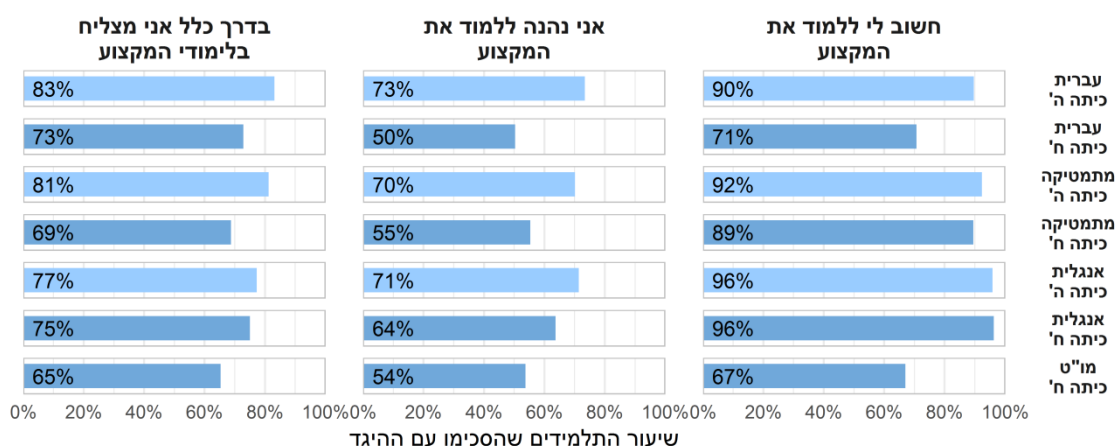
האם קיים קשר בין עמדות התלמידים והישגיהם? שיעורי התלמידים שהסכימו עם כל אחד מן ההיגדים העוסקים בעמדות כלפי המקצועות השונים, יוצגו תוך השוואה בין תלמידים ברמת הישגים גבוהה ותלמידים ברמת הישגים נמוכה. הבדלים בשיעורי ההסכמה בין תלמידים ברמות הישגים השונות עשויים להצביע על קשר בין ההישגים הלימודיים ובין עמדות התלמידים כלפי לימודי המקצוע.

להלן פירוט הממצאים:

עמדות תלמידים כלפי הלימודים - בתי ספר דוברי עברית

- בכיתה ה' כמעט כל התלמידים דוברי העברית מייחסים חשיבות ללימודי המקצועות השונים, ואילו בכיתה ח' השיעורים הגבוהים נשמרים רק ביחס למתמטיקה ולאנגלית.
- שיעורי התלמידים בכיתות ה' המייחסים חשיבות ללימודי המקצועות השונים גבוהים מאוד ועומדים על 96% באנגלית, 92% במתמטיקה ועל 90% בעברית.
- בכיתות ח' שיעורי התלמידים המייחסים חשיבות ללימודי המתמטיקה והאנגלית גבוהים מאד ועומדים על 96% באנגלית ועל 89% במתמטיקה. לעומת זאת, במקצועות עברית ומדע וטכנולוגיה השיעורים נמוכים יותר: 71% בעברית ו-67% במדע וטכנולוגיה.
- שיעורים נמוכים יותר של התלמידים מדווחים על תחושת הצלחה במקצועות השונים.
- בכיתה ה' שיעורי התלמידים בעלי תחושת הצלחה במקצועות עומדים על 83% בעברית, 81% במתמטיקה ועל 77% באנגלית. בכיתה ח' השיעורים עומדים על 75% באנגלית, 73% בעברית, 69% במתמטיקה ועל 65% במדע וטכנולוגיה.
- במתמטיקה ובעברית תחושת ההצלחה של תלמידי כיתות ה' גבוהה בכ-10% מאשר זו של תלמידי כיתות ח', ואילו באנגלית תחושת ההצלחה דומה.
- שיעורים נמוכים יחסית של תלמידים מדווחים על הנאה מלימודי המקצועות השונים, בעיקר בכיתות ח'.
- כשלושה רבעים מן התלמידים בכיתות ה' נהנים מלימודי המקצועות השונים: 73% בעברית, 71% באנגלית ו-70% במתמטיקה.
- לעומת זאת, רק כשני שלישים (64%) מן התלמידים בכיתות ח' דיווחו על הנאה מלימודי האנגלית, ורק כמחצית דיווחו על הנאה מלימודי יתר המקצועות: 55% במתמטיקה, 54% במדע וטכנולוגיה ו-50% בעברית.
- אם כך, במעבר מבית הספר היסודי לחטיבת הביניים, בחלק מן המקצועות נרשמה ירידה בשיעורי התלמידים המייחסים חשיבות ללימודי המקצוע (בשפת-אם עברית), בתחושת ההצלחה בלימודי המקצוע (בעברית ובמתמטיקה), ובהנאה מלימודי המקצוע (בכל המקצועות, וניכר במיוחד בעברית).

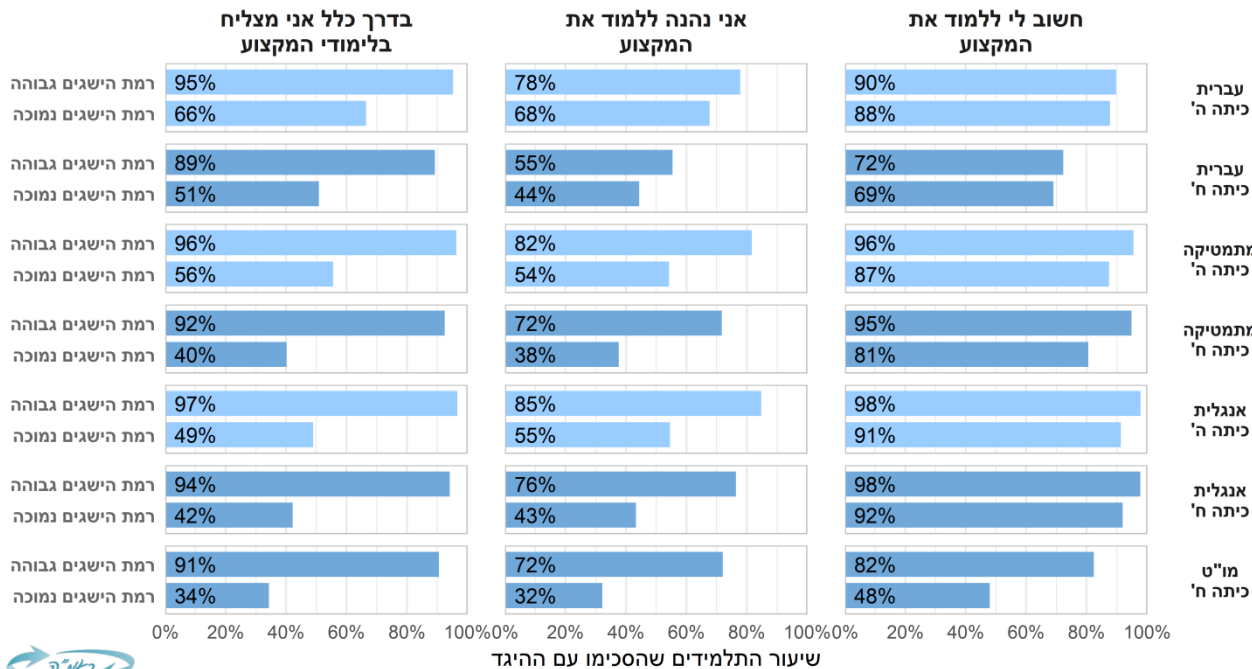
דוברי עברית

קשר בין הישגים לימודיים ובין עמדות כלפי הלימודים

- ככלל, נמצאו קשרים חיוביים בין הישגי תלמידים דוברי עברית לעמדותיהם כלפי הלימודים, כך ששיעורים גדולים יותר של תלמידים ברמת ההישגים הגבוהה במקצוע נתון מביעים עמדות חיוביות כלפי לימודי המקצוע בהשוואה לשיעורים בקרב תלמידים ברמת ההישגים הנמוכה.
- הקשר החזק ביותר הוא בין הישגים לימודיים ובין תחושת ההצלחה במקצוע:
- תלמידים ברמת ההישגים הגבוהה מדווחים בשיעור גבוה יותר על הצלחה במקצוע בהשוואה לתלמידים ברמת ההישגים הנמוכה. כך למשל במדע וטכנולוגיה 91% מהתלמידים ברמה הגבוהה לעומת 34% מהתלמידים ברמה הנמוכה דיווחו על תחושת הצלחה במקצוע (פער של 57%).
- הקשר בין הישגים לימודיים לבין הנאה מלימודי המקצוע חלש יותר:
- תלמידים ברמת ההישגים הגבוהה מדווחים בשיעור גבוה יותר על הנאה מלימודי המקצוע בהשוואה לתלמידים ברמת ההישגים הנמוכה. כך למשל במדע וטכנולוגיה 72% מהתלמידים ברמה הגבוהה לעומת 32% מהתלמידים ברמה הנמוכה דיווחו על הנאה מלימודי המקצוע (פער של 40%).
- הקשר בין הישגים לימודיים לבין ייחוס חשיבות ללימודי המקצוע הוא החלש יותר ומתקיים רק בחלק מן המקצועות:
- בעברית, באנגלית ומתמטיקה נמצא קשר חלש אם בכלל בין רמת ההישג לבין ייחוס חשיבות ללימודי המקצוע. לעומת זאת, הקשר בין רמות ההישגים הלימודיים לייחוס חשיבות ניכר במדע וטכנולוגיה: 82% מהתלמידים ברמה הגבוהה לעומת 48% ברמה הנמוכה מייחסים חשיבות ללימודי המקצוע (פער 34%).

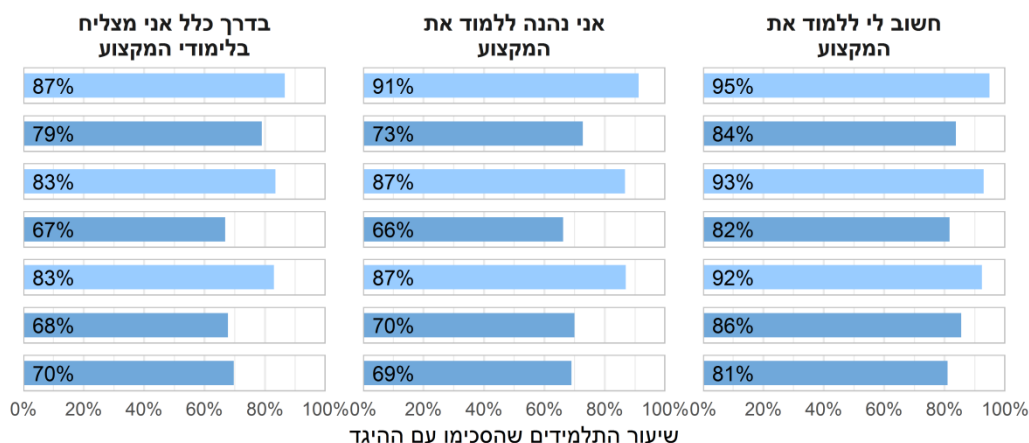
דוברי עברית

עמדות תלמידים כלפי הלימודים - בתי ספר דוברי ערבית

- הרוב המכריע של התלמידים דוברי הערבית מייחסים חשיבות רבה ללימודים - מעל 90% בכיתה ה' ומעל 80% בכיתה ח'.
- שיעורי התלמידים בכיתות ה' המייחסים חשיבות ללימודי המקצועות השונים גבוהים מאוד ועומדים על 95% בערבית, 93% במתמטיקה ועל 92% באנגלית.
- בכיתות ח' שיעורי התלמידים המייחסים חשיבות ללימודי המקצועות השונים נמוכים במעט, אף כי עדיין גבוהים, ועומדים על 86% באנגלית, 84% בערבית, 82% במתמטיקה ועל 81% במדע וטכנולוגיה.
- שיעורים נמוכים יותר של תלמידים מדווחים על תחושת הצלחה במקצועות השונים.
- בכיתה ה' שיעורי התלמידים בעלי תחושת הצלחה במקצועות עומדים על 87% בערבית ועל 83% באנגלית ובמתמטיקה. בכיתה ח' השיעורים עומדים על 79% בערבית, 70% במדע וטכנולוגיה, 68% באנגלית ועל 67% במתמטיקה.
- תחושת ההצלחה בקרב תלמידי כיתות ה' גבוהה מאשר זו בקרב תלמידי כיתות ח', וזאת בערבית (פער של 8%) ואף יותר מכך באנגלית (פער 15%) ובמתמטיקה (פער 16%).
- שיעורים דומים של תלמידים מדווחים על הנאה מלימודי המקצועות השונים.
- בכיתה ה' כ-90% מן התלמידים נהנים מלימודי המקצועות השונים: 91% נהנים מלימודי הערבית ו-87% נהנים מלימודי המתמטיקה והאנגלית.
- לעומת זאת, בכיתה ח' רק כ-70% מן התלמידים נהנים מלימודי המקצועות השונים: 73% בערבית, 70% באנגלית, 69% במדע וטכנולוגיה ו-66% במתמטיקה.
- בכל דרגת כיתה, אין מקצוע שעמדות התלמידים כלפיו בולטות לטובה או לרעה, ביחס למקצועות האחרים.

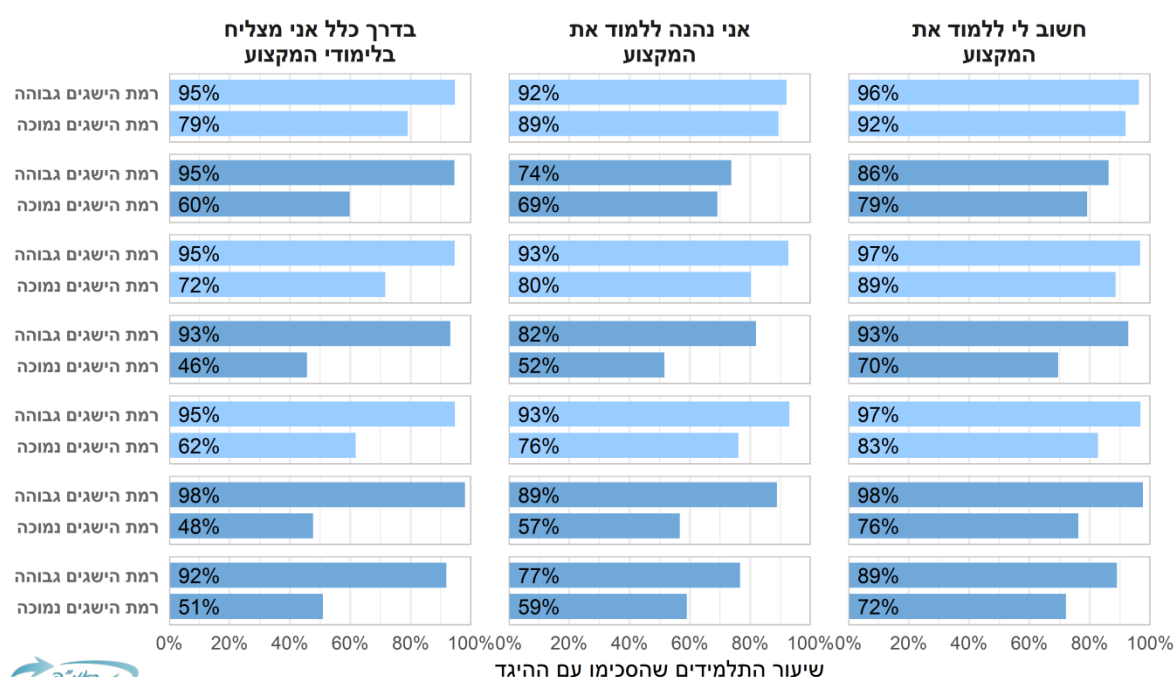
דוברי ערבית

קשר בין הישגים לימודיים ובין עמדות כלפי הלימודים

- ככלל, נמצאו קשרים חיוביים בין הישגי תלמידים דוברי ערבית לעמדותיהם כלפי הלימודים, כך ששיעורים גדולים יותר של תלמידים ברמת ההישגים הגבוהה במקצוע נתון מביעים עמדות חיוביות כלפי לימודי המקצוע בהשוואה לשיעורים בקרב תלמידים ברמת ההישגים הנמוכה.
- הקשר החזק ביותר הוא בין הישגים לימודיים לבין תחושת ההצלחה במקצוע:
- תלמידים ברמת ההישגים הגבוהה מדווחים בשיעור גבוה יותר על הצלחה במקצוע בהשוואה לתלמידים ברמת ההישגים הנמוכה. כך למשל, באנגלית לכיתות ח' 98% מהתלמידים ברמה הגבוהה לעומת 48% מהתלמידים ברמה הנמוכה מדווחים על תחושת הצלחה במקצוע (פער של 50%).
- הקשר בין הישגים לימודיים לבין הנאה מלימודי המקצוע חלש יותר, ומתקיים במרבית המקצועות:
- בשפת-אם ערבית, בשתי דרגות הכיתה, לא נמצא קשר בין רמת ההישג לבין הנאה מלימודי המקצוע, כלומר אין פערים של ממש (כ-5%) בין תלמידים ברמת ההישגים הגבוהה לאלו ברמת ההישגים הנמוכה.
- בשאר המקצועות, נמצא קשר כך שתלמידים ברמת ההישגים הגבוהה מדווחים בשיעור גבוה יותר על הנאה מלימודי המקצוע בהשוואה לתלמידים ברמת ההישגים הנמוכה. כך למשל, באנגלית לכיתות ח' 89% מהתלמידים ברמה הגבוהה לעומת 57% מהתלמידים ברמה הנמוכה מדווחים על הנאה מלימודי המקצוע (פער של 32%).
- הקשר בין הישגים לימודיים לבין ייחוס חשיבות ללימודי המקצוע הוא החלש יותר ומתקיים במרבית המקצועות:
- בשפת-אם ערבית, בשתי דרגות הכיתה, לא נמצא קשר בין רמת ההישג לבין ייחוס חשיבות ללימודי המקצוע.
- לעומת זאת, בשאר המקצועות נמצא קשר כך שתלמידים ברמת ההישגים הגבוהה מדווחים בשיעור גבוה יותר על ייחוס חשיבות ללימודי המקצוע בהשוואה לתלמידים ברמת ההישגים הנמוכה. כך למשל, באנגלית לכיתות ח' 98% מהתלמידים ברמה הגבוהה לעומת 76% מהתלמידים ברמה הנמוכה מייחסים חשיבות ללימודי המקצוע (פער של 22%).

דוברי ערבית

אקלים בית ספרי

תחושת מוגנות ובטחון, יחסים בין-אישיים, משמעת
והתנהגות

הקדמה

בחלק זה ובחלק הבא מוצגים נתונים על מדדים נבחרים מסקרי המיצ"ב על האקלים הבית ספרי ועל הסביבה הפדגוגית בבתי הספר. הנתונים מוצגים בעבור שנת תשע"ט ובהשוואה לשנים קודמות.

אילו נושאים? בנושאי האקלים הבית ספרי מוצגים במסמך זה נתונים מסקרי תלמידים בנושאים תחושת מוגנות ובטחון, יחסיים בין-אישיים בין באי בית הספר ומשמעת והתנהגות. בנושאי הסביבה הפדגוגית מוצגים נתונים מסקרי תלמידים בנושאים היבטים מוטיבציוניים בלמידה וחינוך חברתי-ערכי. נתונים על נושאים נוספים מנקודת מבטם של תלמידים ומורים מוצגים בדוח המלא.

אילו קבוצות אוכלוסייה? הנתונים מוצגים בפילוח לפי שכבות גיל (יסודי - כיתות ה'-ו', חט"ב - כיתות ז'-ט', חט"ע - כיתות י'-י"א) ולפי מגזרי השפה (דוברי עברית, דוברי ערבית).

כיצד יש לפרש נתוני הסקרים? בקריאת הנתונים חשוב לזכור כי הם מייצגים תפיסות ועמדות סובייקטיביות של הנשאלים, וכי חשוב לבחון אותם באופן השוואתי (למשל לעומת שנים קודמות) כדי לעמוד על משמעותם. כמו כן ידוע כי לקבוצות משיבים שונות, הנבדלות זו מזו מבחינת רקע תרבותי או שכבת גיל יש נטייה לפרש היגדים באופנים מעט שונים ולפיכך להשיב באופן שונה על שאלות הסקרים. לנוכח זאת יש לפרש הבדלים כאלה בזהירות הראויה.

תחושת מוגנות וביטחון

נושא האלימות בבתי הספר הוא אחד הנושאים החשובים שעומדים על סדר יומה של מערכת החינוך ונדון באופן תדיר בשיח הציבורי בישראל. גם בית ספר המתאפיין במוטיבציה גבוהה של תלמידים ובהשקעה רבה של הצוות עלול להיכשל בהשגת יעדי אם באי בית הספר סובלים מאלימות ופועלים באווירה של פחד והיעדר מוגנות.

להלן יפורטו כמה מדדים בתחום המוגנות והביטחון של תלמידים:

מעורבות באירועי אלימות

המדד המסכם "מעורבות באירועי אלימות" בוחן את דיווחי התלמידים על חשיפתם לאירועים אלימים מסוגים שונים ובדרגות חומרה שונות, החל מדחיפות, דרך הפצת שמועות והטלת חרם, וכלה באיומים ובפגיעות שכללו שימוש בחפצים.

- בשנת תשע"ט פחות מעשירית מכלל התלמידים דיווחו כי היו מעורבים באירועי אלימות בחודש האחרון: 8% ביסודי, 7% בחט"ב ו-6% בחט"ע.
- בקרב דוברי עברית, ככל שהתלמידים בוגרים יותר כך שיעורי הדיווח על מעורבות באירועי אלימות נמוכים יותר: 9% ביסודי, 7% בחט"ב ו-5% בחט"ע. בקרב דוברי ערבית נרשמה תמונה הפוכה ושיעורי הדיווח עומדים על 8% בחט"ב ובחט"ע ו-7% ביסודי.
- ביטויי האלימות השכיחים ביותר בבתי הספר הם דחיפות או מכות של תלמידים. השיעורים הגבוהים ביותר נצפו בבתי ספר יסודיים (22% ו-14%, בהתאמה).
- ביטויי האלימות החמורה כמו מכות חזקות, איומים וסחיטה דווחו בשכיחות נמוכה יחסית (עד 6%).
- לאורך העשור נרשמה ירידה בדיווח תלמידים על מעורבות באירועי אלימות של 7% ביסודי (15% בתש"ע לעומת 8% בתשע"ט) ושל 4% בחט"ב (11% לעומת 7%), לעומת יציבות בחט"ע (6% בשתי השנים).

הערה: התלמידים התבקשו לציין באיזו שכיחות התרחשו גילויי האלימות שמתוארים בהיגדים בחודש שקדם למילוי השאלון. סולם התשובות היה: (1) אף פעם, (2) פעם או פעמיים, (3) שלוש פעמים או יותר. תלמידים שצינו את שני הערכים הגבוהים ("פעם או פעמיים" או "שלוש פעמים או יותר") סווגו כמדווחים על האירוע. המדד המסכם הוא ממוצע שיעורי הדיווח על ההיגדים השונים.

"מעורבות באירועי אלימות"									
דיווחי תלמידים בשנים תש"ע-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
	כלל בתי"ס			דוברי עברית			דוברי ערבית		
	ה'ו'	ז'ט'	י'י"א	ה'ו'	ז'ט'	י'י"א	ה'ו'	ז'ט'	י'י"א
תש"ע	15%	11%	6%	15%	10%	6%	17%	11%	6%
תשע"א	15%	11%	7%	14%	11%	7%	17%	13%	9%
תשע"ב	13%	10%	6%	12%	9%	5%	15%	12%	8%
תשע"ג	12%	10%	7%	12%	9%	6%	14%	11%	10%
תשע"ד	12%	11%	8%	11%	9%	7%	14%	13%	11%
תשע"ה	11%	9%	7%	11%	9%	7%	11%	10%	9%
תשע"ו	11%	9%	8%	11%	9%	6%	10%	10%	11%
תשע"ז	10%	9%	8%	10%	8%	6%	10%	10%	12%

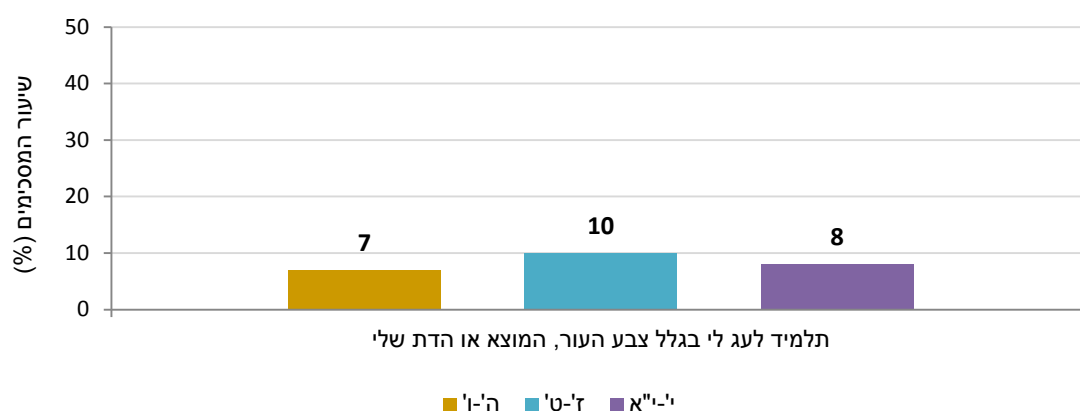
9%	8%	7%	6%	8%	9%	7%	8%	9%	תשע"ח
8%	8%	7%	5%	7%	9%	6%	7%	8%	תשע"ט

אמירות גזעניות

האלימות המילולית ושימוש של תלמידים באמירות פוגעניות וגזעניות כלפי תלמידים אחרים הינה תופעה הקיימת במציאות הבית ספרית היום-יומית, מחוץ לכיתה ובתוכה, ולה השפעה רבה על חיי התלמידים.

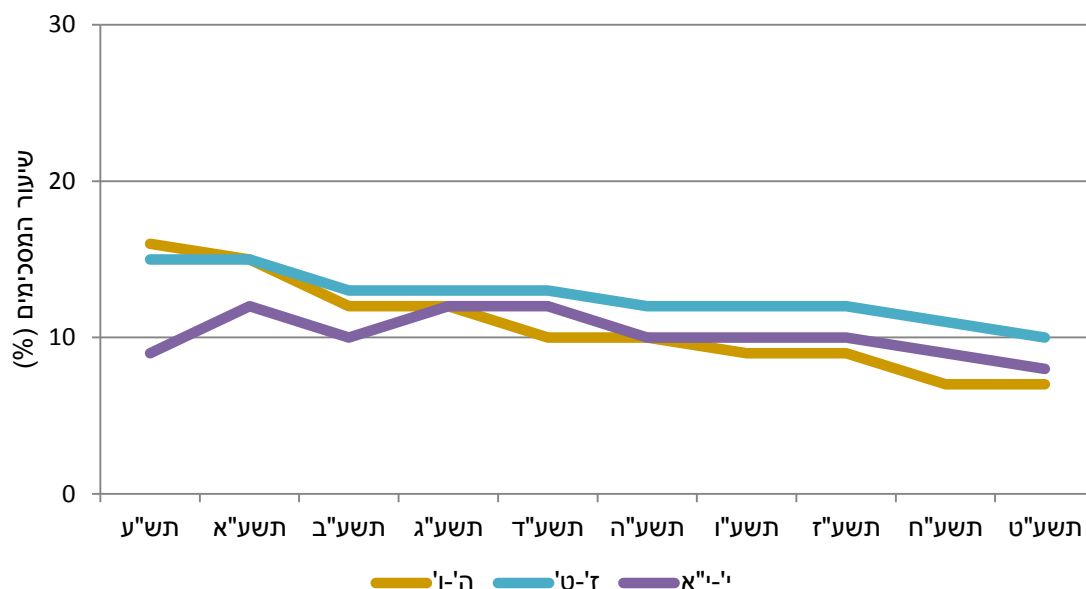
- 7% מהתלמידים ביסודי, 10% בחט"ב ו-8% בחט"ע דיווחו כי בחודש האחרון מישהו לעג להם בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלהם.
- שיעורי הדיווח בקרב דוברי עברית גבוהים יותר בהשוואה לדוברי ערבית ביסודי (8% לעומת 5%) ובחט"ב (11% לעומת 7%).
- לאורך השנים נצפתה מגמת ירידה בדיווחים על אמירות גזעניות ביסודי (16% בתש"ע לעומת 7% בתשע"ט) ובחט"ב (15% לעומת 10%).

תלמיד לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי, כלל בתיא"ס, תשע"ט

הערה: התלמידים התבקשו לציין באיזו שכיחות התרחשו גילויי האלימות שמתוארים בהיגד בחודש שקדם למילוי השאלון. סולם התשובות היה: (1) אף פעם, (2) פעם או פעמיים, (3) שלוש פעמים או יותר. תלמידים שצינו את שני הערכים הגבוהים ("פעם או פעמיים" או "שלוש פעמים או יותר") סווגו כמדווחים על האירוע.

תלמיד לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי, כלל בתיה"ס, תש"ע-תשע"ט

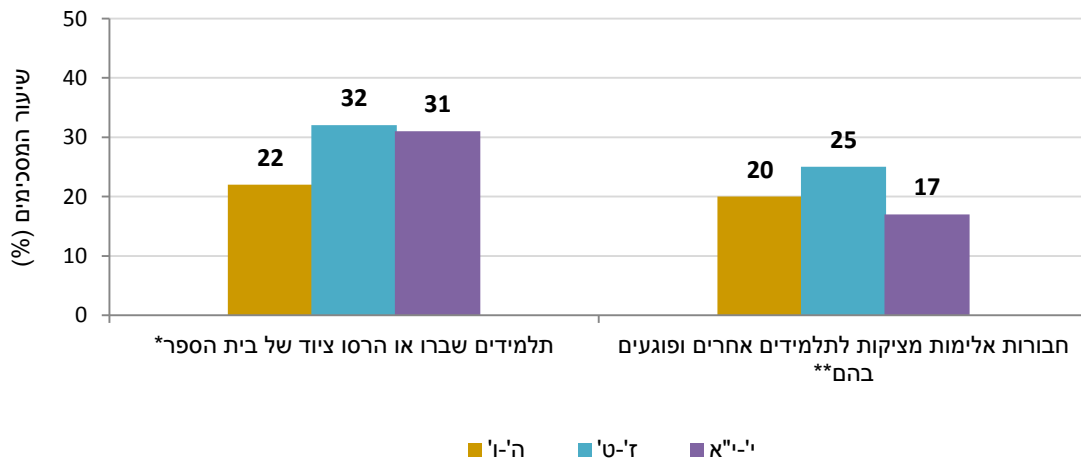
"בחדש האחרון מישוה מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי" דיווחי תלמידים בשנים תש"ע-תשע"ט לפי מגזר שפה									
	דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתיה"ס		
	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'
תש"ע	4%	15%	18%	10%	15%	15%	9%	15%	16%
תשע"א	7%	12%	14%	13%	16%	15%	12%	15%	15%
תשע"ב	7%	11%	12%	11%	14%	12%	10%	13%	12%
תשע"ג	9%	10%	12%	13%	13%	12%	12%	13%	12%
תשע"ד	10%	13%	12%	12%	14%	10%	12%	13%	10%
תשע"ה	8%	10%	10%	11%	13%	11%	10%	12%	10%
תשע"ו	10%	10%	9%	10%	13%	10%	10%	12%	9%
תשע"ז	10%	10%	8%	10%	13%	9%	10%	12%	9%
תשע"ח	8%	7%	5%	9%	12%	8%	9%	11%	7%
תשע"ט	8%	7%	5%	8%	11%	8%	8%	10%	7%

וונדליזם וחבורות אלימות בבתי הספר

בתי הספר אמורים להיות מקומות בטוחים ומוגנים עבור התלמידים ולאפשר למידה בתנאים מיטביים. היבטים של אלימות אינם מתבטאים רק באופנים פיזיים או מילוליים אלא יכולים לבוא לידי ביטוי במגוון רחב יותר של פעולות או מצבים הגורמים לתחושת פחד וחרדה, כמו וונדליזם וחבורות אלימות.

- שיעורים גבוהים יחסית של תלמידים דיווחו על **וונדליזם**: 22% ביסודי, 32% בחט"ב ו-31% בחט"ע.
- שיעורי הדיווח על וונדליזם גבוהים יותר בבתי ספר דוברי עברית (25% ביסודי, 36% בחט"ב ו-34% בחט"ע) בהשוואה לדוברי ערבית (13% ביסודי, 24% בחט"ב ו-25% בחט"ע).
- בשנתיים האחרונות נרשמה ירידה בתופעות של וונדליזם בכל שלבי הגיל (בין תשע"ז לתשע"ט ירידה של 5% ביסודי, 13% בחט"ב ו-16% בחט"ע).
- 20% מהתלמידים ביסודי, 25% בחט"ב ו-17% בחט"ע דיווחו על תופעה של **חבורות אלימות**.
- שיעורי הדיווח על חבורות אלימות גבוהים יותר בבתי ספר דוברי ערבית (27% ביסודי, 35% בחט"ב ו-26% בחט"ע) בהשוואה לדוברי עברית (18% ביסודי, 21% בחט"ב ו-13% בחט"ע).
- לאורך השנים נצפתה ירידה בדיווחים על חבורות אלימות של 16% ביסודי (36% בתש"ע לעומת 20% בתשע"ט) ושל 10% בחט"ב (35% לעומת 25%).

וונדליזם וחבורות אלימות, כלל בתי"ס, תשע"ט

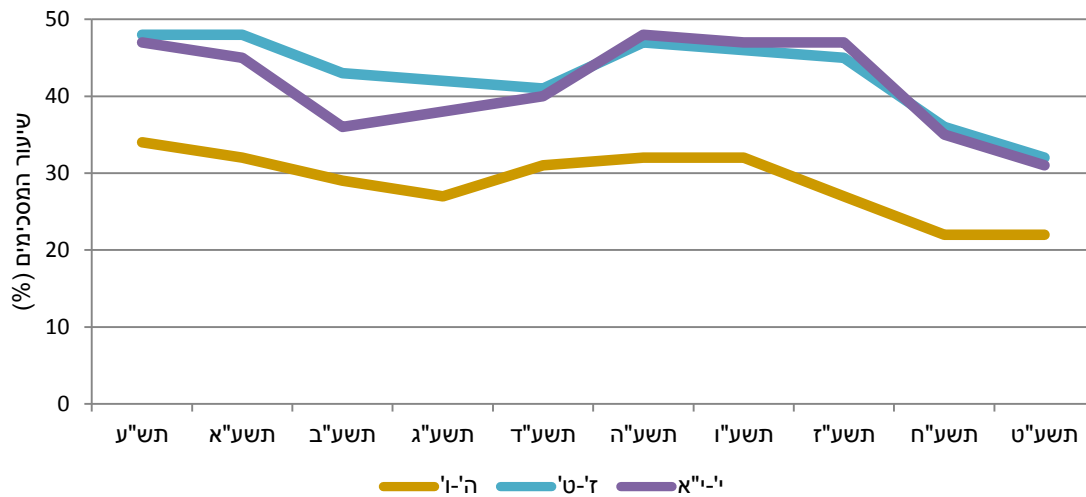

* ההיגד: "בחדש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר". סולם התשובות היה: (1) אף פעם, (2) פעם או פעמיים, (3) שלוש פעמים או יותר. תלמידים שצינו את שני הערכים הגבוהים ("פעם או פעמיים" או "שלוש פעמים או יותר") סווגו כמדווחים על האירוע.

** ההיגד: "בבית הספר יש חבורות של תלמידים המתנהגים באלימות, מציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם". סולם התשובות על ההיגד היה בן חמש דרגות ונע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגד.

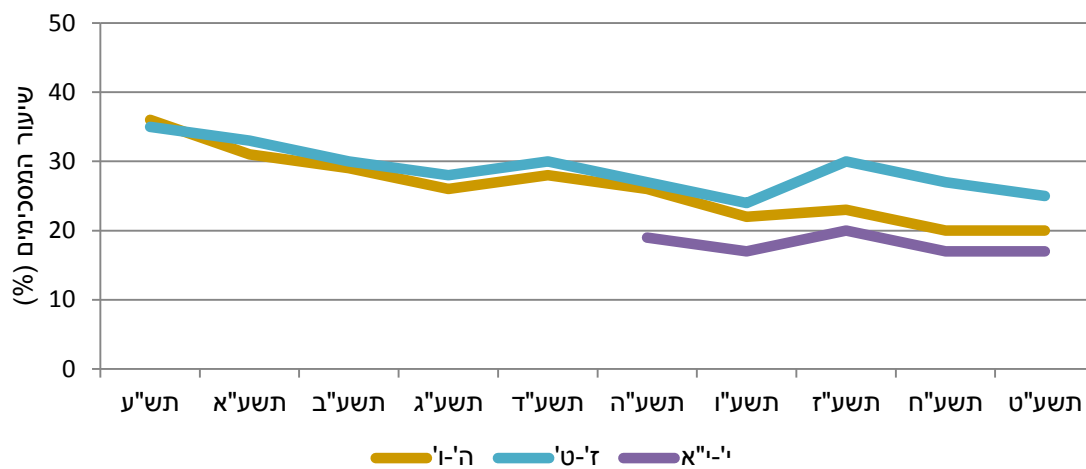
אירועי וונדליזם

בחדש האחרון תלמידים שברו או הרסו ציוד, כלל בתיה"ס, תש"ע-תשע"ט

חבורות אלימות

בבית הספר יש חבורות של תלמידים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם, כלל בתיה"ס, תש"ע-תשע"ט

"בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר" דיווחי תלמידים בשנים תש"ע-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
36%	41%	35%	50%	51%	34%	47%	48%	34%	תש"ע
38%	38%	31%	48%	52%	33%	45%	48%	32%	תשע"א
33%	39%	31%	37%	44%	28%	36%	43%	29%	תשע"ב
35%	34%	26%	40%	45%	27%	38%	42%	27%	תשע"ג
36%	37%	30%	42%	43%	31%	40%	41%	31%	תשע"ד
37%	36%	25%	52%	51%	35%	48%	47%	32%	תשע"ה
42%	36%	24%	49%	51%	35%	47%	46%	32%	תשע"ו
42%	41%	23%	49%	47%	29%	47%	45%	27%	תשע"ז
31%	31%	16%	37%	38%	24%	35%	36%	22%	תשע"ח
25%	24%	13%	34%	36%	25%	31%	32%	22%	תשע"ט

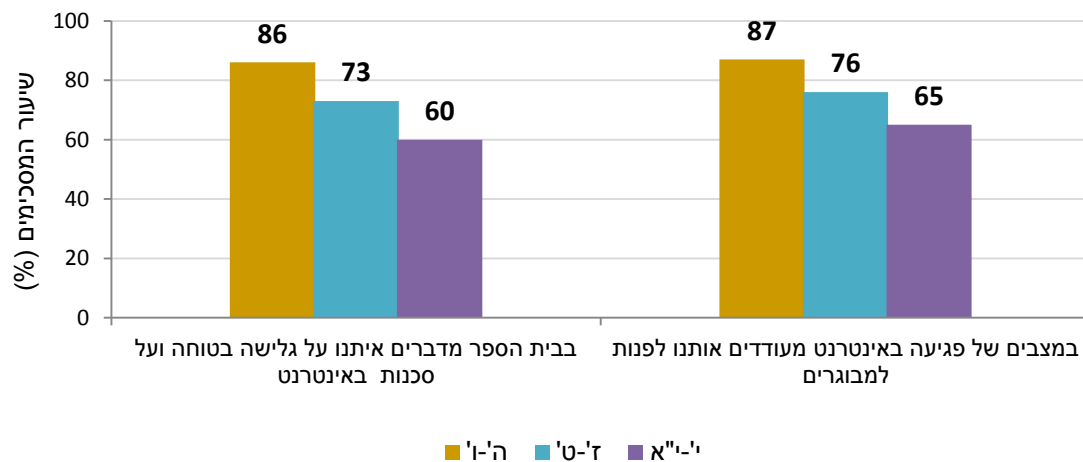
"בבית הספר יש חבורות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם" דיווחי תלמידים בשנים תש"ע-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
-	48%	50%	-	30%	30%	-	35%	36%	תש"ע
-	43%	43%	-	30%	26%	-	33%	31%	תשע"א
-	44%	43%	-	25%	23%	-	30%	29%	תשע"ב
-	40%	38%	-	24%	21%	-	28%	26%	תשע"ג
-	44%	45%	-	24%	20%	-	30%	28%	תשע"ד
27%	36%	38%	15%	23%	21%	19%	27%	26%	תשע"ה
28%	34%	33%	13%	20%	17%	17%	24%	22%	תשע"ו
32%	43%	31%	15%	24%	20%	20%	30%	23%	תשע"ז
26%	35%	23%	13%	24%	19%	17%	27%	20%	תשע"ח
26%	35%	27%	13%	21%	18%	17%	25%	20%	תשע"ט

מאמצי בית הספר להגברת המודעות לגלישה בטוחה ברשת

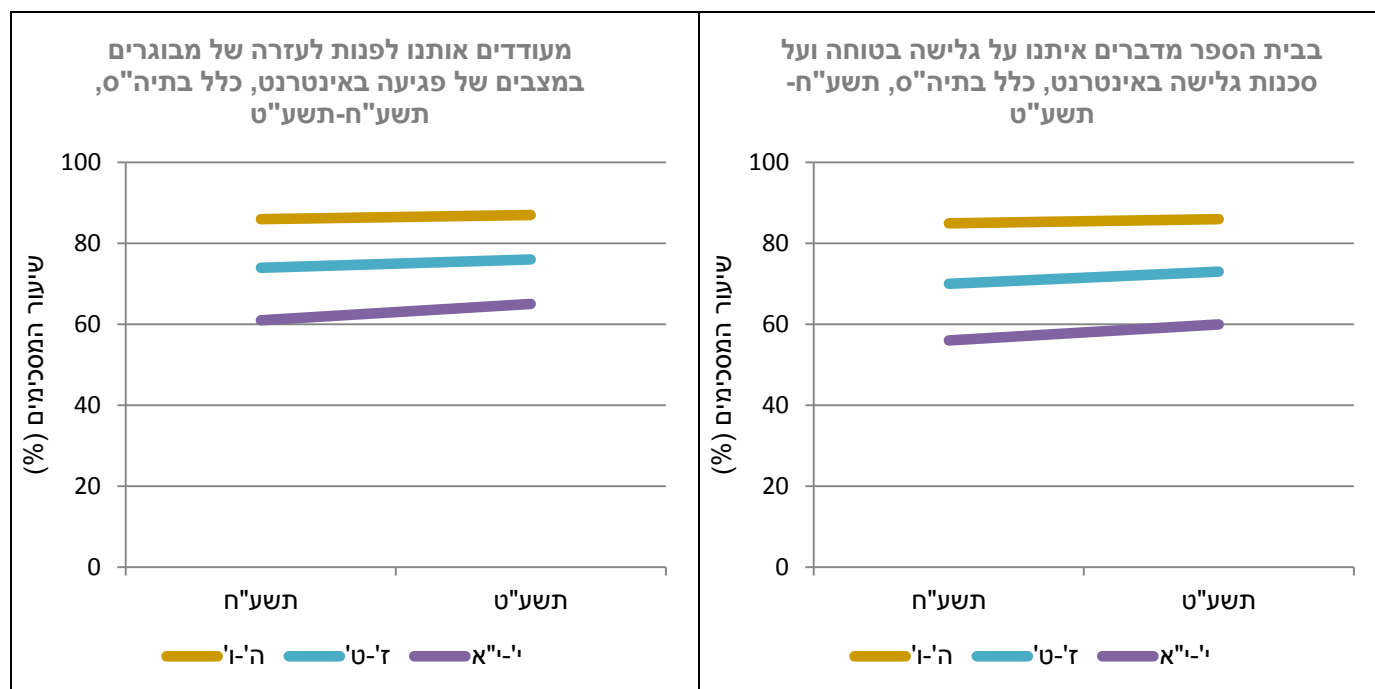
בתי הספר משקיעים מאמצים להגברת המודעות של תלמידים לגלישה בטוחה ברשת האינטרנט כחלק מהמאמצים למיגור תופעות של אלימות ולהגברת תחושת המוגנות של התלמידים.

- מרבית התלמידים בכלי שלבי הגיל דיווחו על מאמצים שמשקיעים בתי הספר בהגברת המודעות לגלישה בטוחה ברשת. ככל ששלב הגיל צעיר יותר כך הדיווחים גבוהים יותר.
- 86% מתלמידי היסודי, 73% בחט"ב ו- 60% בחט"ע דיווחו כי בבית ספרם מדברים איתם על גלישה בטוחה ברשת ועל הסכנות באינטרנט.
- 87% מתלמידי היסודי, 76% בחט"ב ו- 65% בחט"ע דיווחו כי בבית ספרם מעודדים אותם לפנות למבוגר במצבים של פגיעה ברשת.
- שיעורי הדיווח בקרב תלמידים דוברי ערבית גבוהים בהשוואה לדוברי העברית בכלי שלבי הגיל.

מאמצי בית הספר להגברת המודעות לגלישה בטוחה ברשת, כלל בתי"ס, תשע"ט

הערה: סולם התשובות להיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים מאוד" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגד.

"בבית הספר מדברים איתנו על גלישה בטוחה ועל סכנות ופגיעה באינטרנט וברשתות החברתיות" דיווחי תלמידים בשנים תשע"ח-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתיה"ס			
י"א	ז'ט'	ה'ו'	י"א	ז'ט'	ה'ו'	י"א	ז'ט'	ה'ו'	
64%	78%	89%	52%	68%	83%	56%	70%	85%	תשע"ח
66%	78%	88%	57%	70%	85%	60%	73%	86%	תשע"ט

"בבית הספר מעודדים אותנו לפנות לעזרה של מבוגרים (הורים ומורים) במצבים של פגיעה באינטרנט וברשתות החברתיות" דיווחי תלמידים בשנים תשע"ח-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתיה"ס			
י"א	ז'ט'	ה'ו'	י"א	ז'ט'	ה'ו'	י"א	ז'ט'	ה'ו'	
68%	82%	92%	57%	71%	84%	61%	74%	86%	תשע"ח
69%	82%	92%	62%	73%	85%	65%	76%	87%	תשע"ט

יחסים בין-אישיים בין באי בית הספר

יחסים בין-אישיים טובים בין תלמידים, מורים והורים הם תנאי חשוב לתפקוד מיטבי של בית הספר. מערכת יחסים חיובית בין באי בית הספר תורמת לאווירה החינוכית, לתפקודם הלימודי והחברתי של התלמידים ולרווחתם הרגשית.

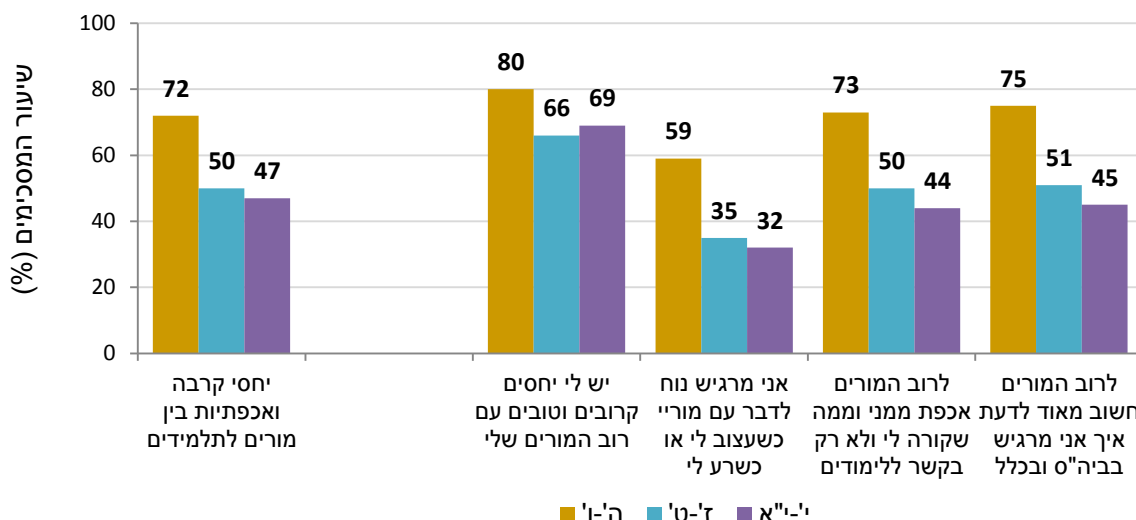
להלן יפורטו כמה מדדים בתחום יחסים בין-אישיים בין באי בית הספר:

יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים

התלמידים נשאלו בנוגע למערכת היחסים בינם לבין המורים: האם הם חשים אכפתיות מצוות בית הספר? האם הם חשים שיש להם למי לפנות בצוות בית הספר כאשר הם זקוקים לסיוע ולתמיכה? האם הם מקבלים את הסיוע והתמיכה גם בהקשר הלימודי וגם בהקשר האישי/הרגשי/החברתי?

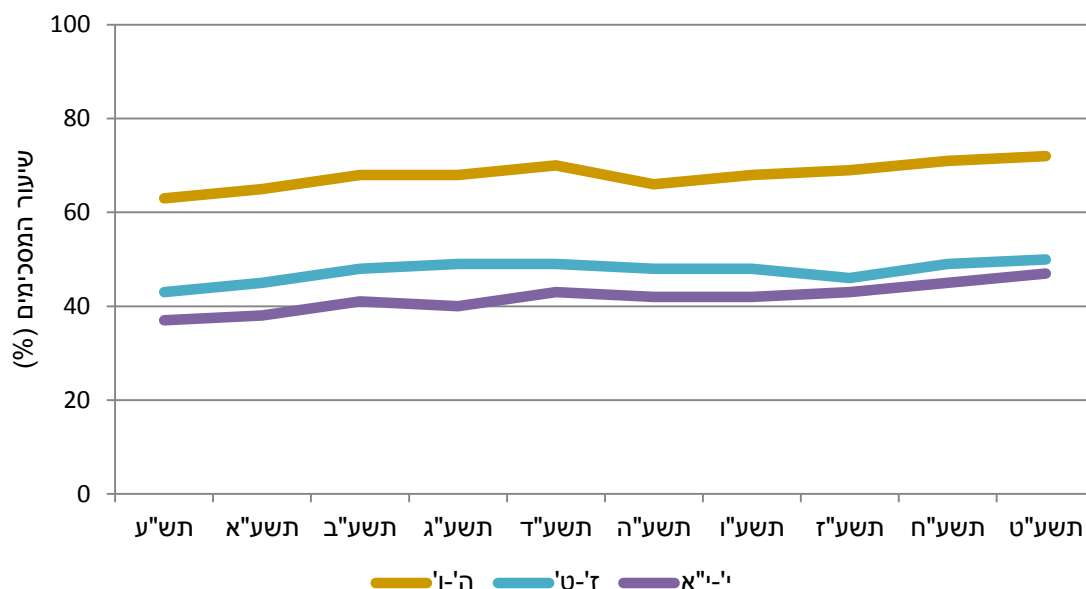
- 72% מתלמידי היסודי, 50% בחט"ב ו- 47% בחט"ע דיווחו על יחסי קרבה ואכפתיות בינם לבין מוריהם.
- ככלל, תמונת המצב המדווחת על יחסי קרבה ואכפתיות בבתי ספר דוברי ערבית חיובית יותר מאשר בבתי ספר דוברי עברית.
- לאורך העשור נצפתה עלייה הדרגתית בדיווחי תלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בינם לבין מוריהם של 9% ביסודי (63% בתש"ע לעומת 72% בתשע"ט), של 7% בחט"ב (43% לעומת 50%) ושל 10% בחט"ע (37% לעומת 47%).

יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים, כלל בתי"ס, תשע"ט

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגד, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם חושב כממוצע של אחוזי המסכימים עם ההיגדים המרכיבים את המדד.

יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים, כלל בתי"ס, תש"ע-תשע"ט

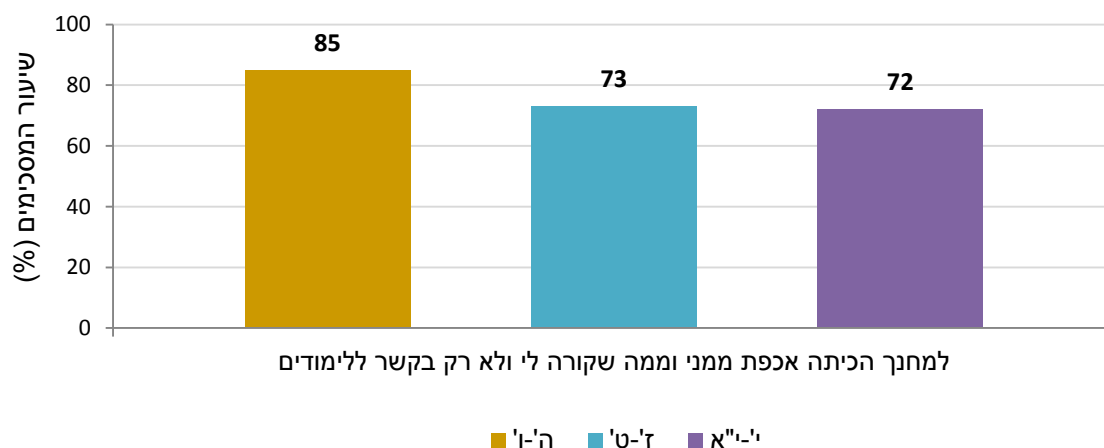
"יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים" דיווחי תלמידים בשנים תש"ע-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י'א'	ז'ט'	ה'ו'	י'א'	ז'ט'	ה'ו'	י'א'	ז'ט'	ה'ו'	
47%	55%	71%	34%	39%	59%	37%	43%	63%	תש"ע
48%	58%	73%	35%	40%	62%	38%	45%	65%	תשע"א
50%	58%	74%	37%	44%	65%	41%	48%	68%	תשע"ב
48%	61%	76%	38%	44%	65%	40%	49%	68%	תשע"ג
50%	61%	77%	41%	44%	67%	43%	49%	70%	תשע"ד
51%	62%	76%	38%	42%	62%	42%	48%	66%	תשע"ה
48%	61%	79%	39%	42%	63%	42%	48%	68%	תשע"ו
50%	58%	78%	40%	42%	66%	43%	46%	69%	תשע"ז
54%	66%	85%	42%	42%	66%	45%	49%	71%	תשע"ח
53%	64%	84%	44%	45%	67%	47%	50%	72%	תשע"ט

יחסי קרבה ואכפתיות בין מחנכים לתלמידים

לצד בחינת הקשר בין המורים לתלמידים, חשוב לא פחות הוא תפקידם של המחנכים והקשר שלהם עם תלמידי הכיתה. היכרות טובה עם התלמידים, יחסים של כבוד עימם, אכפתיות וסובלנות תורמים לאיכות הקשר בין המחנך לתלמידיו.

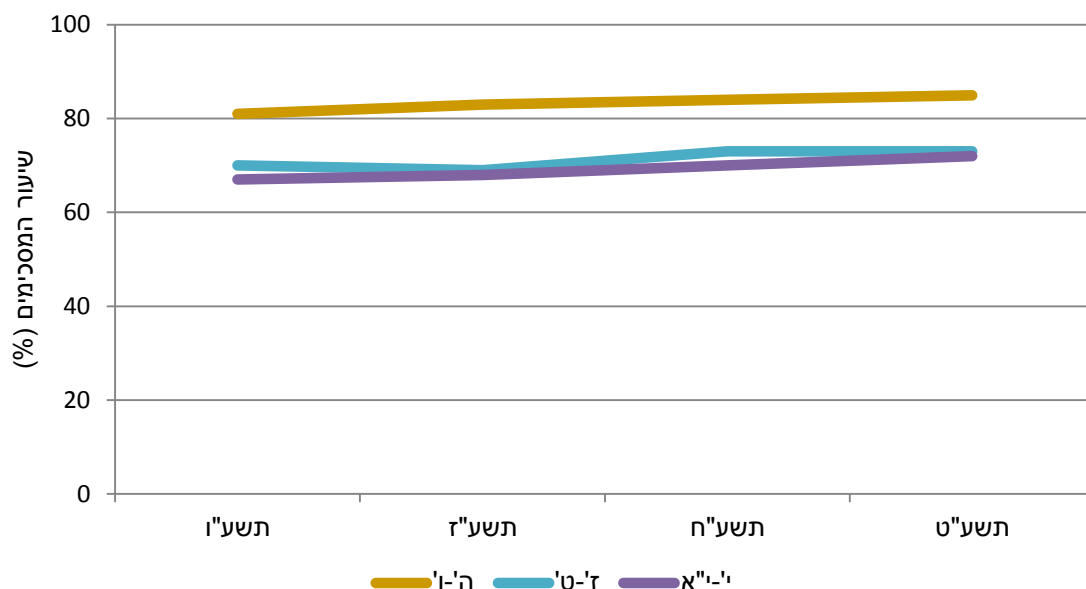
- מרבית התלמידים (מעל 70%) בשלושת שלבי הגיל מדווחים על יחסי קרבה ואכפתיות בינם לבין המחנכים.
- 85% מהתלמידים ביסודי, 73% בחט"ב ו- 72% בחט"ע דיווחו על אכפתיות של מחנך הכיתה כלפיהם ולא רק בקשר ללימודים.
- בבתי ספר יסודיים ובחט"ב שיעורי הדיווח בקרב דוברי ערבית גבוהים יותר בהשוואה לדוברי עברית. בחט"ע התמונה הפוכה.
- לאורך השנים נרשמה עלייה מתונה בדיווחי התלמידים: עלייה של 4% ביסודי, 3% בחט"ב ו-5% בחט"ע.

יחסי קרבה ואכפתיות בין מחנכים לתלמידים, כלל בתי"ס, תשע"ט

הערה: סולם התשובות להיגד היה בן חמש דרגות ונע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגד.

יחסי קרבה ואכפתיות בין מחנכים לתלמידים, כלל בתי"ס, תשע"ו-תשע"ט

"למחנך הכיתה אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"
דיווחי תלמידים בשנים תשע"ו-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה

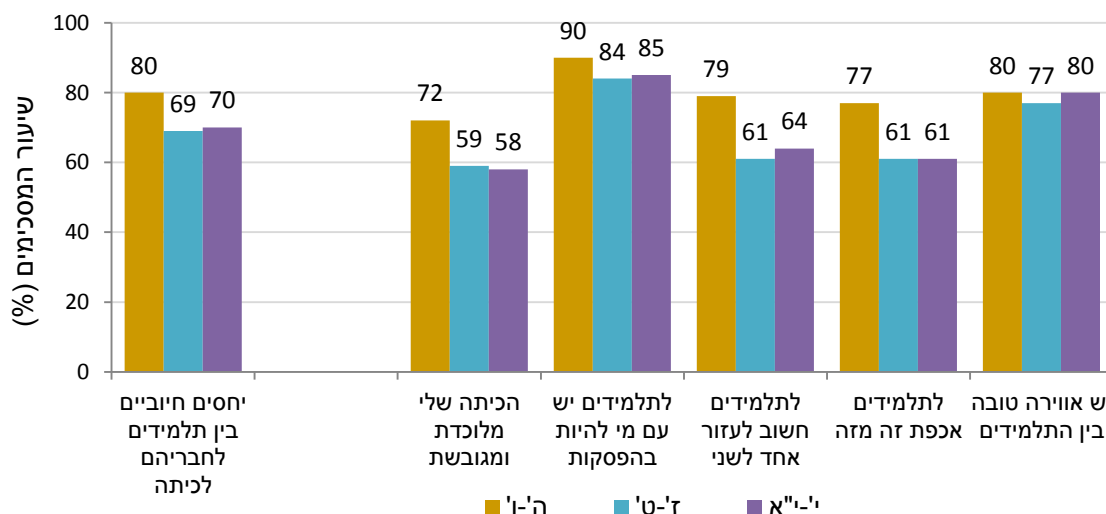
	כלל בתי"ס			דוברי עברית			דוברי ערבית		
	ה'ו'	ז'ט'	י'י"א	ה'ו'	ז'ט'	י'י"א	ה'ו'	ז'ט'	י'י"א
תשע"ו	81%	70%	67%	80%	70%	70%	85%	69%	59%
תשע"ז	83%	69%	68%	82%	70%	70%	85%	68%	62%
תשע"ח	84%	73%	70%	82%	71%	72%	91%	78%	66%
תשע"ט	85%	73%	72%	83%	72%	74%	90%	76%	67%

יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה

כהמשך ישיר לבחינת היחסים בין התלמידים למורים בבית הספר חשוב לבחון גם את היחסים בין התלמידים לחבריהם לכיתה. ליחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה נודעת חשיבות רבה ביצירת אווירה לימודית טובה ובבניית מרקם חברתי פורה, התורמים להצלחתם הלימודית והחברתית.

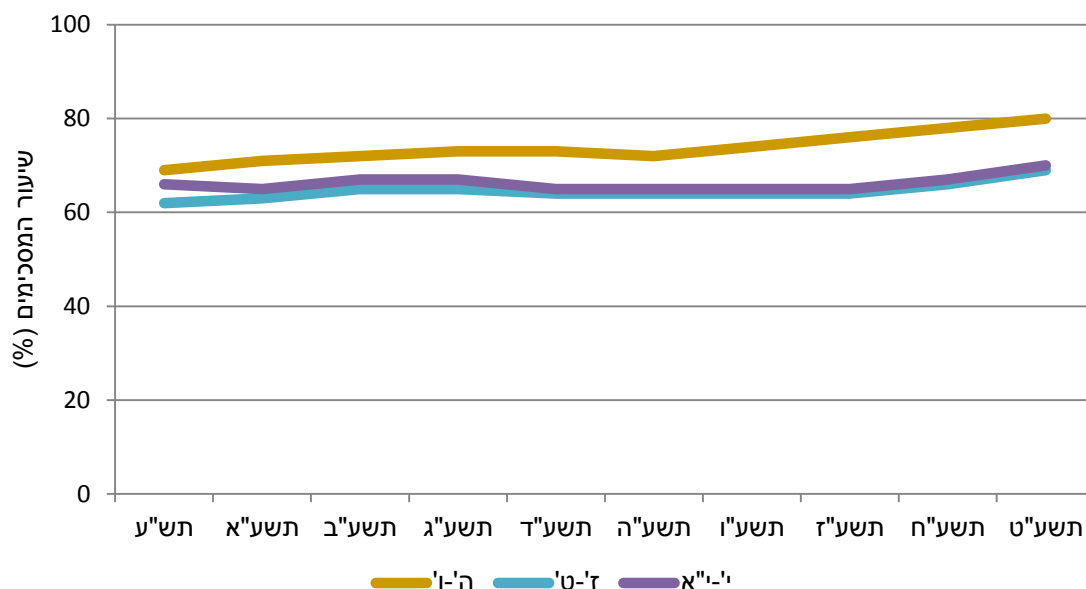
- 80% מהתלמידים ביסודי, 69% בחט"ב ו-70% בחט"ע דיווחו על יחסים חיוביים בינם לבין חבריהם לכיתה.
- שיעורי הדיווח בקרב דוברי ערבית גבוהים מאלו של דוברי העברית ביסודי ובחט"ב.
- בקרב דוברי עברית בכל שלבי הגיל נרשמה עלייה לאורך השנים בשיעורי הדיווח על יחסים טובים של התלמידים עם חבריהם לכיתה. בשנה האחרונה נרשמה עלייה של 3% ביסודי ושל 4% בחט"ב ובחט"ע.
- בקרב דוברי ערבית נרשמה עלייה לאורך השנים ביסודי ובחט"ב, אולם בשנה האחרונה תשע"ט נצפתה התייצבות. בחט"ע לאורך השנים נרשמה יציבות.

יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה, כלל בתי"ס, תשע"ט

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגד, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם חושב כממוצע של אחוזי המסכימים עם ההיגדים המרכיבים את המדד.

יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה, כלל בתי"ס, תש"ע-תשע"ט

"יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה" דיווחי תלמידים בשנים תש"ע-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
יהודי"א	ז'ט'	ה'ו'	יהודי"א	ז'ט'	ה'ו'	יהודי"א	ז'ט'	ה'ו'	
68%	68%	74%	66%	59%	66%	66%	62%	69%	תש"ע
68%	71%	76%	63%	60%	69%	65%	63%	71%	תשע"א
66%	71%	77%	68%	62%	70%	67%	65%	72%	תשע"ב
69%	72%	78%	66%	63%	71%	67%	65%	73%	תשע"ג
64%	71%	77%	65%	61%	71%	65%	64%	73%	תשע"ד
67%	74%	79%	64%	60%	70%	65%	64%	72%	תשע"ה
64%	72%	81%	65%	61%	72%	65%	64%	74%	תשע"ו
66%	70%	82%	65%	61%	73%	65%	64%	76%	תשע"ז
68%	78%	88%	66%	61%	74%	67%	66%	78%	תשע"ח
69%	77%	87%	70%	65%	77%	70%	69%	80%	תשע"ט

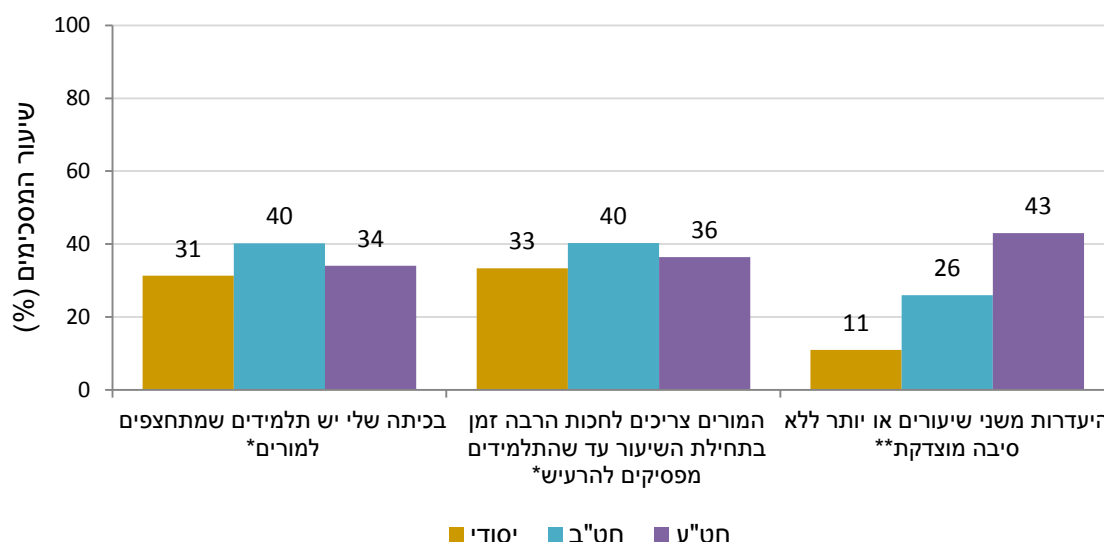
משמעת והתנהגות נאותה

הנושא משמעת והתנהגות נאותה עוסק בקיומה של אווירה מעודדת למידה באמצעות בחינת דפוסי ההתנהגות של התלמידים בכיתות במהלך השיעורים³, וכן בתופעה המייצגת באופן בולט את קיומה, או היעדרה, של אווירה לימודית חיובית בבית הספר – היעדרויות בלתי מוצדקות של תלמידים.

להלן יפורטו כמה היגדים בתחום משמעת והתנהגות:

- 31% מתלמידי היסודי, 40% בחט"ב ו-34% בחט"ע דיווחו כי ישנם תלמידים שמתחצפים למורים.
- 33% מתלמידי היסודי, 40% בחט"ב ו-36% בחט"ע דיווחו כי המורים צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש.
- 11% מתלמידי היסודי, 26% בחט"ב ו-43% בחט"ע דיווחו על היעדרויות משני שיעורים או יותר ללא סיבה מוצדקת. שיעורים גבוהים יותר נצפו בקרב דוברי עברית בחט"ע (48%) בהשוואה לדוברי ערבית (33%).
- שיעורי הדיווח על היעדרויות לא מוצדקות עולים עם העלייה בשלבי הגיל.

משמעת והתנהגות נאותה, כלל בתי"ס, תשע"ט

*סולם התשובות על ההיגד היה בן חמש דרגות ונע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגד.

**בהיגד זה התבקשו התלמידים לדווח כמה פעמים הם נעדרו משיעורים במהלך החודש האחרון ללא סיבה מוצדקת. לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו כי נעדרו שתי פעמים לפחות כמדווחים על האירוע.

³ במסמך הנוכחי ההיגדים העוסקים בהתחצפות של תלמידים והמתנה של מורים לתחילת השיעור מציגים היבטים שליליים של התנהגות התלמידים. לעומת זאת, בדוח המלא הנתונים מוצגים כחלק ממדד מסכם באופן הפוך להצגתם כאן.

"בכיתה שלי יש תלמידים שמתחצפים למורים" דיווחי תלמידים בתשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
26%	26%	19%	38%	46%	36%	34%	40%	31%	תשע"ט

"המורים צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים יפסיקו להרעיש" דיווחי תלמידים בתשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
36%	34%	25%	37%	43%	37%	36%	40%	33%	תשע"ט

"היעדרות משני שיעורים או יותר ללא סיבה מוצדקת" דיווחי תלמידים בתשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
33%	24%	13%	48%	26%	10%	43%	26%	11%	תשע"ט

סביבה פדגוגית

מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה, חינוך חברתי-ערכי

מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה

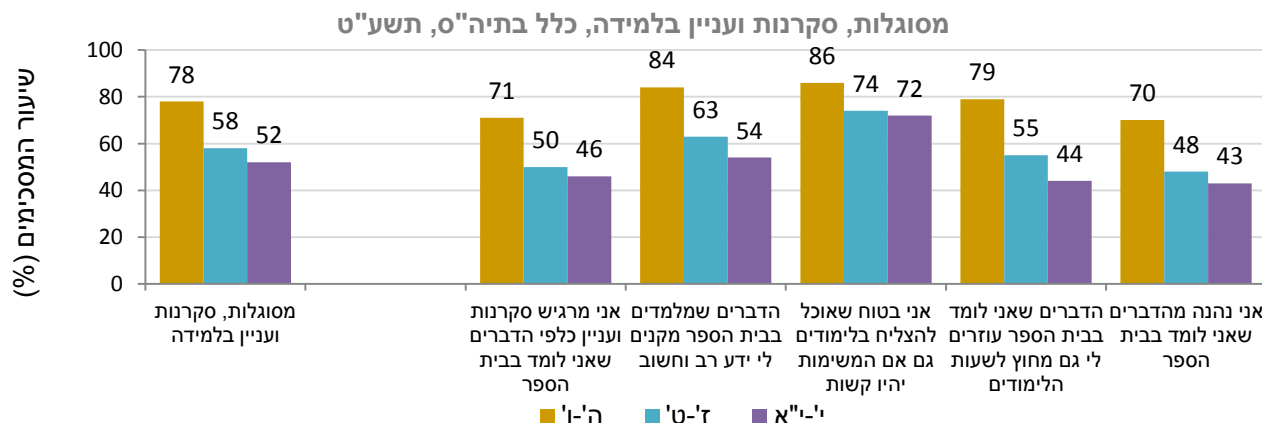
תלמידים הלומדים מתוך עניין, סקרנות והנאה מגלים מעורבות רבה בלמידה ושמחים להתמודד עם משימות חדשות. הלמידה שלהם נעשית מתוך הנעה פנימית ורצון חופשי ללמוד, ולכן תהליך הלמידה שלהם מתמשך לאורך זמן ועשוי להתקיים במסגרות למידה שונות.

המדד המסכם "מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה" מבקש ללמוד באיזו מידה התלמידים לומדים מתוך סקרנות, מגלים עניין בלימודים ומייחסים להם ערך, ועד כמה הלימודים מקנים להם תחושה של מסוגלות וביטחון ביכולותיהם.

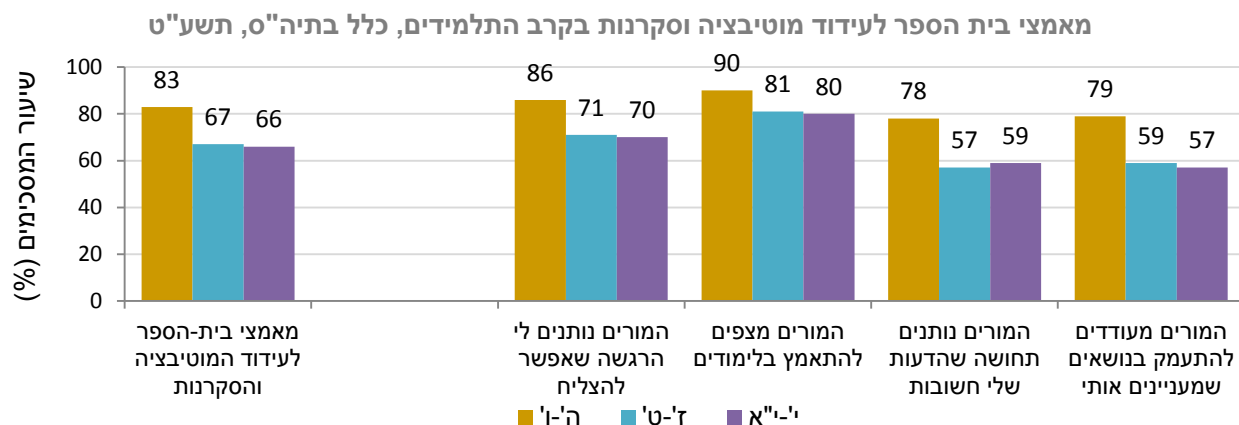
המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד המוטיבציה והסקרנות של התלמידים" בוחן את המידה שבה התלמידים חשים שמוריהם מעודדים אותם להתעמק בלמידה, מצפים מהם להתאמץ בלימודים ומאמינים ביכולתם להצליח.

להלן מוצגים נתוני המדדים המסכמים הללו:

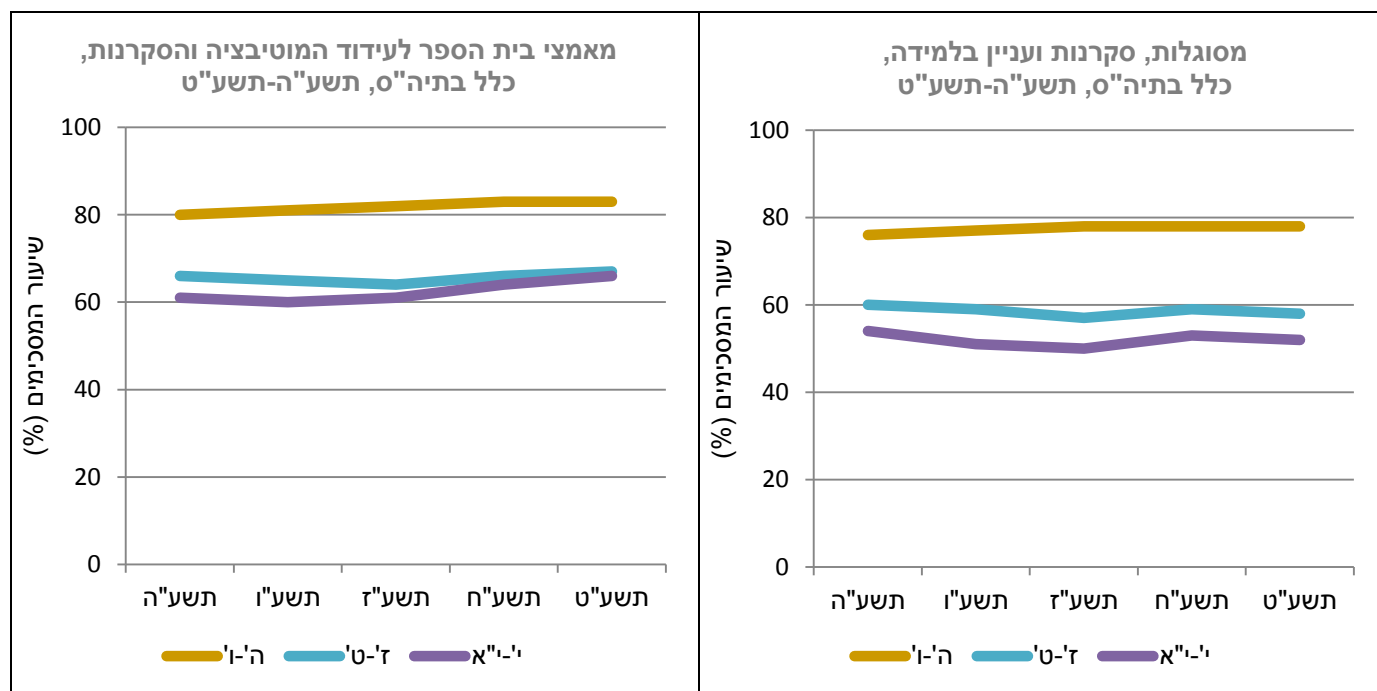
- 78% מתלמידי היסודי, 58% בחט"ב ו- 52% בחט"ע דיווחו על מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה.
- 83% מתלמידי היסודי, 67% בחט"ב ו- 66% בחט"ע דיווחו על המאמצים שבית הספר משקיע בעידוד מוטיבציה וסקרנות ללמידה. גם כאן, שיעורי דיווח גבוהים יותר בקרב דוברי ערבית.
- בשני המדדים שיעורי דיווח גבוהים יותר נרשמו בקרב תלמידים בבתי ספר דוברי ערבית בהשוואה לתלמידים בבתי ספר דוברי עברית בכל שכבות הגיל.
- לאורך השנים חלה עלייה בדיווחי התלמידים בחט"ע על מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות (61% בתשע"ה לעומת 66% בתשע"ט). לעומת זאת, לא חל שינוי של ממש בדיווחי התלמידים על תחושת המסוגלות, הסקרנות והעניין בלמידה שלהם (54% בתשע"ה לעומת 52% בתשע"ט).

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגד, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם חושב כממוצע של אחוזי המסכימים עם ההיגדים המרכיבים את המדד.

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגד, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם חושב כממוצע של אחוזי המסכימים עם ההיגדים המרכיבים את המדד.

"מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה" דיווחי תלמידים בשנים תשע"ה-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
70%	77%	88%	47%	53%	71%	54%	60%	76%	תשע"ה
64%	75%	89%	46%	52%	72%	51%	59%	77%	תשע"ו
65%	72%	89%	43%	51%	74%	50%	57%	78%	תשע"ז
70%	79%	93%	45%	51%	73%	53%	59%	78%	תשע"ח
66%	76%	91%	45%	51%	73%	52%	58%	78%	תשע"ט

"מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים" דיווחי תלמידים בשנים תשע"ה-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
69%	76%	88%	58%	61%	77%	61%	66%	80%	תשע"ה
64%	75%	89%	58%	60%	77%	60%	65%	81%	תשע"ו
66%	73%	89%	59%	60%	79%	61%	64%	82%	תשע"ז
70%	80%	93%	61%	61%	79%	64%	66%	83%	תשע"ח
71%	79%	92%	64%	63%	80%	66%	67%	83%	תשע"ט

חינוך חברתי-ערכי בבית הספר

חינוך חברתי-ערכי מהווה היבט מרכזי של העשייה החינוכית בבתי הספר. מערכת החינוך בישראל מייחסת חשיבות רבה לפיתוח ערכים חברתיים בקרב תלמידיה, שיאפשרו להם לתפקד כאזרחים התורמים לחברה. השגת יעד חינוכי זה מחייב התנסות מעשית ולימוד פעיל דוגמת מעורבות חברתית ולא רק לימוד תיאורטי.

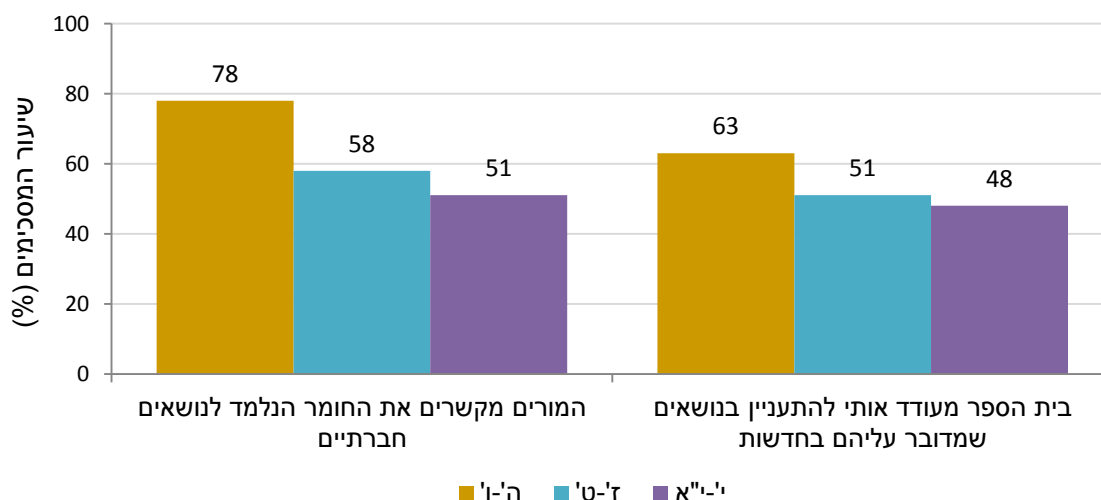
להלן יפורטו כמה היגדים בתחום החינוך החברתי-ערכי:

פיתוח מודעות חברתית-ערכית בקרב התלמידים

חיזוק וטיפוח מודעות חברתית-ערכית עשוי להיות מנוף משמעותי להתפתחות האישית של תלמידים וליצירת אזרחים מעורבים וערכיים. בהקשר זה נשאלו התלמידים באיזו מידה מעודדים אותם להתעניין ולהביע דעה בנושאים אקטואליים וכן באיזו מידה המורים מקשרים את החומר הנלמד לנושאים חברתיים רלוונטיים לחייהם.

- 78% מתלמידי היסודי, 58% בחט"ב ו-51% בחט"ע דיווחו כי המורים מקשרים את החומר הנלמד לנושאים חברתיים שקשורים לכיתתם.
- 63% מתלמידי היסודי, 51% בחט"ב ו-48% בחט"ע דיווחו כי בית הספר מעודד אותם להתעניין בנושאים אקטואליים.
- בשני ההיגדים, נרשמו שיעורי דיווח גבוהים יותר באופן משמעותי בקרב תלמידים דוברי ערבית בהשוואה לדוברי עברית.

פיתוח מודעות חברתית-ערכית בקרב התלמידים, כלל בתיה"ס, תשע"ט

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגד.

"המורים מקשרים את החומר הנלמד לנושאים חברתיים שקשורים לכיתה שלנו" דיווחי תלמידים בשנת תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
64%	74%	90%	45%	51%	74%	51%	58%	78%	תשע"ט

"בית הספר מעודד אותי להתעניין בנושאים אקטואליים" דיווחי תלמידים בשנת תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
57%	65%	83%	43%	45%	55%	48%	51%	63%	תשע"ט

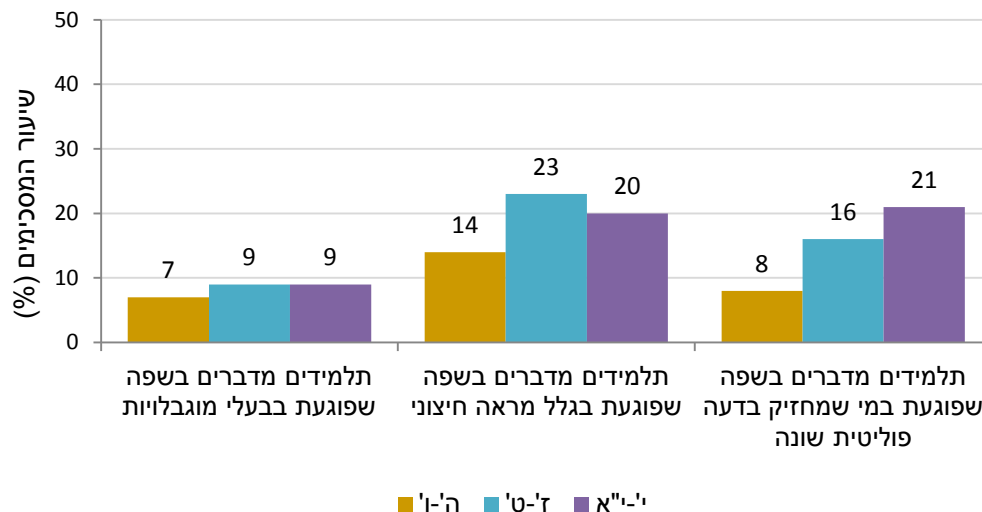
היעדר סובלנות כלפי האחר והשונה

החברה הישראלית מאופיינת בשונות חברתית המורכבת מדתות, תרבויות, ארצות מוצא, אנשים עם מוגבלויות, אנשים בעלי דעות פוליטיות שונות ועוד. שונות חברתית זו היא משאב רב-ערך המזמן לפתחנו הזדמנות ללמוד להכיל את השונה והאחר ולבנות חברה המושתתת על ערכים של כבוד האדם, שוויון, צדק, ערבות הדדית, סולידריות, סובלנות וקבלת האחר.

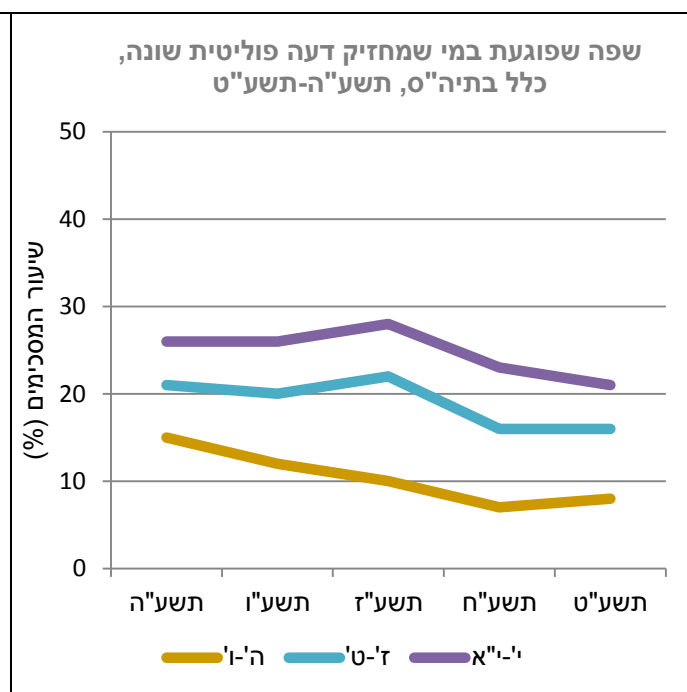
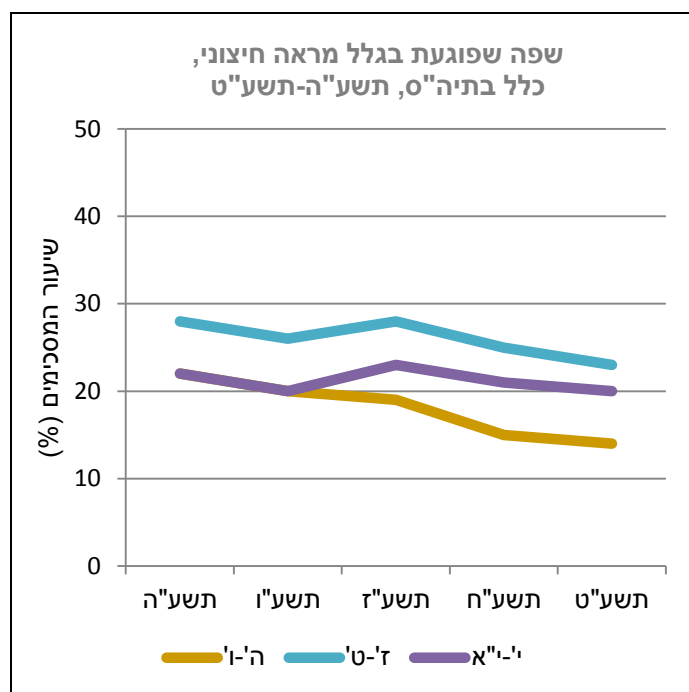
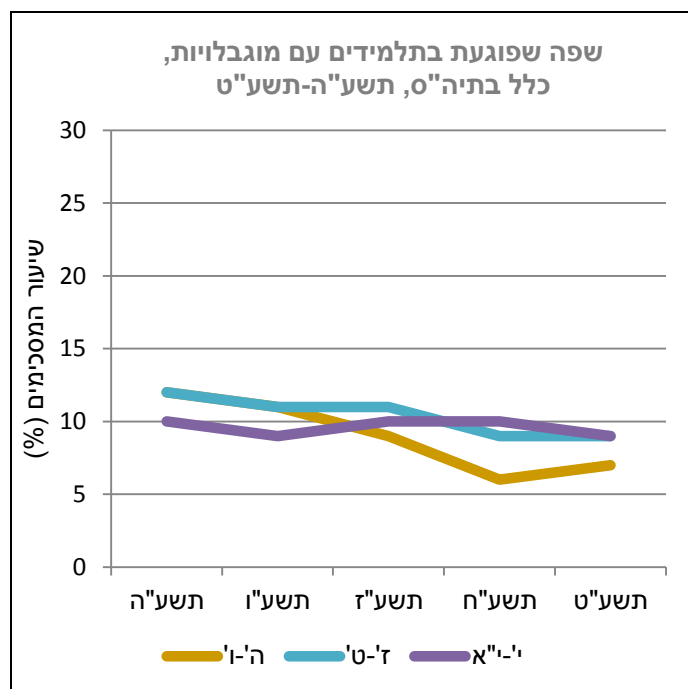
להלן מספר היגדים בנושא זה:

- 7% מתלמידי היסודי ו-9% בחט"ב ובחט"ע דיווחו כי תלמידים בבית ספרם מדברים בשפה שפוגעת בבעלי מוגבלויות.
- 14% מתלמידי היסודי, 23% בחט"ב ו-20% בחט"ע דיווחו כי תלמידים בבית ספרם מדברים בשפה שפוגעת בגלל מראה חיצוני.
- 8% מתלמידי היסודי, 16% בחט"ב ו-21% בחט"ע דיווחו כי תלמידים בבית ספרם מדברים בשפה שפוגעת במי שמחזיק בדעה פוליטית שונה.
- לאורך השנים נרשמה ירידה בדיווחי התלמידים על היבטים אלו של חוסר סובלנות:
 - שפה שפוגעת בבעלי מוגבלויות - ירידה של 5% ביסודי ו-3% בחט"ב.
 - שפה שפוגעת בגלל מראה חיצוני - ירידה של 8% ביסודי, 5% בחט"ב ו-2% בחט"ע.
 - שפה שפוגעת במי שמחזיק בדעה פוליטית שונה – ירידה של 7% ביסודי ו-5% בחט"ב ובחט"ע.

היעדר סובלנות כלפי האחר והשונה, כלל בתיה"ס, תשע"ט

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגד.

"פעמים רבות תלמידים בכיתה שלי מדברים בשפה שפוגעת בתלמידים עם מוגבלויות" דיווחי תלמידים בשנים תשע"ה-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
16%	20%	22%	7%	8%	8%	10%	12%	12%	תשע"ה
17%	19%	19%	6%	7%	7%	9%	11%	11%	תשע"ו
19%	20%	16%	7%	8%	7%	10%	11%	9%	תשע"ז
14%	14%	8%	7%	8%	6%	10%	9%	6%	תשע"ח
13%	13%	10%	7%	8%	5%	9%	9%	7%	תשע"ט

"פעמים רבות תלמידים בכיתה שלי מדברים בשפה שפוגעת בגלל מראה חיצוני" דיווחי תלמידים בשנים תשע"ה-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל בתי"ס			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
23%	25%	23%	22%	29%	22%	22%	28%	22%	תשע"ה
22%	23%	20%	20%	27%	20%	20%	26%	20%	תשע"ו
26%	26%	17%	22%	29%	19%	23%	28%	19%	תשע"ז
21%	17%	9%	21%	27%	17%	21%	25%	15%	תשע"ח
20%	17%	11%	19%	25%	15%	20%	23%	14%	תשע"ט

"פעמים רבות תלמידים בכיתה שלי מדברים בשפה שפוגעת במי שמחזיק בדעה פוליטית שונה" דיווחי תלמידים בשנים תשע"ה-תשע"ט, כלל בתי הספר, לפי מגזר שפה									
דוברי ערבית			דוברי עברית			כלל ארצי			
י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	י-י"א	ז-ט'	ה-ו'	
21%	23%	24%	27%	20%	12%	26%	21%	15%	תשע"ה
22%	21%	20%	28%	20%	9%	26%	20%	12%	תשע"ו
24%	23%	17%	31%	22%	8%	28%	22%	10%	תשע"ז
19%	16%	9%	26%	17%	6%	23%	16%	7%	תשע"ח
18%	15%	11%	23%	16%	6%	21%	16%	8%	תשע"ט

נספח: על מבחני המיצ"ב

שפת-אם עברית לכיתות ה'

מבחן המיצ"ב בשפת-אם עברית לכיתות ה' נועד להעריך את רמת השליטה בתחום הלשוני של תלמידים דוברי עברית הלומדים בכיתה ה'. במבחן נבדקים כישורי הבנת הנקרא של התלמידים, יכולת ההבעה בכתב והידע הלשוני שלהם. כישורי הבנת הנקרא נבדקים באמצעות טקסטים מסוגות שונות (למשל, בתשע"ט הסוגות היו סיפור וטקסט מידע), שנלוות להם שאלות המייצגות ממדי הבנה שונים. ממדי ההבנה הם: (א) הבנת המשמעות הגלויה בטקסט; (ב) הבנת המשמעות המשתמעת מן הטקסט; (ג) פרשנות, עיבוד ויישום; (ד) בחינה והערכה של רכיבים טקסטואליים: תוכניים, מבניים ולשוניים. בשנת תשע"ט שיעור ההיבחנות עמד על 87% (20,125 תלמידים), כאשר ממוצע ציוני הגלם של התלמידים עמד על 74 נקודות וסטיית התקן על 17 נקודות.

שפת-אם עברית לכיתות ח'

מבחן המיצ"ב בשפת-אם עברית לכיתות ח' נועד להעריך את רמת השליטה בתחום הלשוני של תלמידים דוברי עברית הלומדים בכיתה ח'. במבחן נבדקים כישורי הבנת הנקרא של התלמידים, יכולת ההבעה בכתב והידע הלשוני שלהם. כישורי הבנת הנקרא נבדקים באמצעות טקסטים מסוגות שונות (למשל, בתשע"ט הסוגות היו טקסט טיעון/שכנוע וטקסט מידע), שנלוות להם שאלות המייצגות ממדי הבנה שונים. ממדי ההבנה הם: (א) איתור מידע; (ב) הבנה (פרשנות והיסק); (ג) הערכה ושיקוף. בשנת תשע"ט שיעור ההיבחנות עמד על 84% (18,017 תלמידים), כאשר ממוצע ציוני הגלם של התלמידים עמד על 60 נקודות וסטיית התקן על 20 נקודות.

שפת-אם ערבית לכיתות ה'

מבחן המיצ"ב בשפת-אם ערבית לכיתות ה' נועד להעריך את רמת השליטה בתחום הלשוני של תלמידים דוברי ערבית הלומדים בכיתה ה'. במבחן נבדקים כישורי הבנת הנקרא של התלמידים, יכולת ההבעה בכתב והידע הלשוני שלהם. כישורי הבנת הנקרא נבדקים באמצעות טקסטים מסוגות שונות (למשל, בתשע"ט הסוגות היו טקסט נרטיבי וטקסט עיוני), שנלוות להם שאלות המייצגות ממדי הבנה שונים. ממדי ההבנה הם: (א) הבנת המשמעות הגלויה בטקסט; (ב) הבנת המשמעות הסמויה בטקסט; (ג) פרשנות, מיזוג ויישום של רעיונות ומידע; (ד) הערכה של התוכן וזיהוי תפקיד הרכיבים הלשוניים והטקסטואליים. בשנת תשע"ט שיעור ההיבחנות עמד על 88% (7,430 תלמידים), כאשר ממוצע ציוני הגלם של התלמידים עמד על 63 נקודות וסטיית התקן על 21 נקודות.

שפת-אם ערבית לכיתות ח'

מבחן המיצ"ב בשפת-אם ערבית לכיתות ח' נועד להעריך את רמת השליטה בתחום הלשוני של תלמידים דוברי ערבית הלומדים בכיתה ח'. במבחן נבדקים כישורי הבנת הנקרא של התלמידים, יכולת ההבעה בכתב והידע הלשוני שלהם. כישורי הבנת הנקרא נבדקים באמצעות טקסטים מסוגות שונות (למשל, בתשע"ט הסוגות היו טקסט טיעון/שכנוע וטקסט מידע), שנלוות להם שאלות המייצגות ממדי הבנה שונים. ממדי ההבנה הם: (א) הבנת המשמעות הגלויה בטקסט; (ב) הבנת המשמעות הסמויה בטקסט; (ג) פרשנות, מיזוג ויישום של רעיונות ומידע; (ד) הערכה של התוכן וזיהוי תפקיד הרכיבים הלשוניים והטקסטואליים.

בשנת תשע"ט שיעור ההיבחנות עמד על 90% (7,787 תלמידים), כאשר ממוצע ציוני הגלם של התלמידים עמד על 58 נקודות וסטיית התקן על 20 נקודות.

מתמטיקה לכיתות ה'

מבחן המיצ"ב במתמטיקה לכיתות ה' בודק את שליטתם של תלמידי כיתות ה' בתוכני הלימוד ובעקרונות המתמטיים המופיעים בתכנית הלימודים. נושאי המבחן הם: מספרים שלמים; שברים; גיאומטריה ומדידות. שאלות המבחן מגוונות, חלק ניכר מהן משלבות אוריינות מתמטית ועוסקות בנושאים מציאותיים-יומיומיים, חלקן כוללות גריינים כמו גרפים, תרשימים וטבלאות. השאלות משלבות מיומנויות חשיבה ברמות שונות: ידע וזיהוי; חשיבה אלגוריתמית; חשיבה תהליכית ותובנה; חיפוש פתוח והנמקה.

בשנת תשע"ט שיעור ההיבחנות עמד על 83% (26,264 תלמידים), כאשר ממוצע ציוני הגלם של התלמידים עמד על 70 נקודות וסטיית התקן על 22 נקודות. ממוצע ציוני הגלם של דוברי העברית עמד על 71 נקודות (19,211 תלמידים) וממוצע ציוני הגלם של דוברי הערבית עמד על 66 נקודות (7,053 תלמידים).

מתמטיקה לכיתות ח'

מבחן המיצ"ב במתמטיקה לכיתות ח' בודק את שליטתם של תלמידי כיתות ח' בתוכני הלימוד ובעקרונות המתמטיים המופיעים בתכנית הלימודים. הנושאים הראשיים הנבדקים במבחן הם: התחום המספרי; התחום האלגברי; התחום הגיאומטרי. שאלות המבחן דורשות מהתלמידים לשלב בין נושאים ובין תחומים מתמטיים; להכיר מושגים, סימנים מקובלים ואלגוריתמים שנלמדו; ליישם מושגים שונים בגאומטריה באמצעות משפטים; להפגין אוריינות מתמטית; להשתמש במגוון של ייצוגים ולבצע מעבר ביניהם. שאלות המבחן מזמנות רמות חשיבה שונות (מסדר נמוך ומסדר גבוה).

בשנת תשע"ט שיעור ההיבחנות עמד על 80% (24,259 תלמידים), כאשר ממוצע ציוני הגלם של התלמידים עמד על 57 נקודות וסטיית התקן על 28 נקודות. ממוצע ציוני הגלם של דוברי העברית עמד על 60 נקודות (17,423 תלמידים) וממוצע ציוני הגלם של דוברי הערבית עמד על 48 נקודות (6,836 תלמידים).

אנגלית לכיתות ה'

מבחן המיצ"ב באנגלית לכיתות ה' בודק את מידת שליטתם של תלמידי כיתות ה' בשפה האנגלית, בהתאם לרמה המצופה מהם על פי תכנית הלימודים. במבחן נבדקים כישורי הבנת הנשמע, כישורי הבנת הנקרא, ויכולת ההבעה בכתב של התלמידים. שאלות ההבנה במבחן מייצגות ממדי הבנה שונים: הבנת המשמעות הגלויה; יכולת אינטגרציה של פרטי מידע; הסקה והבעת דעה אישית.

בשנת תשע"ט שיעור ההיבחנות עמד על 82% (25,904 תלמידים), כאשר ממוצע ציוני הגלם של התלמידים עמד על 67 נקודות וסטיית התקן על 22 נקודות. ממוצע ציוני הגלם של דוברי העברית עמד על 66 נקודות (18,846 תלמידים) וממוצע ציוני הגלם של דוברי הערבית עמד על 67 נקודות (7,058 תלמידים).

אנגלית לכיתות ח'

מבחן המיצ"ב באנגלית לכיתות ח' בודק את מידת שליטתם של תלמידי כיתות ח' בשפה האנגלית, בהתאם לרמה המצופה מהם על פי תכנית הלימודים. במבחן נבדקים כישורי הבנת הנשמע, כישורי הבנת הנקרא, ויכולת ההבעה בכתב של התלמידים. שאלות ההבנה במבחן מייצגות ממדי הבנה שונים: הבנת המשמעות הגלויה; יכולת אינטגרציה של פרטי מידע; הסקה והבעת דעה אישית.

בשנת תשע"ט שיעור ההיבחנות עמד על 80% (24,143 תלמידים), כאשר ממוצע ציוני הגלם של התלמידים עמד על 63 נקודות וסטיית התקן על 27 נקודות. ממוצע ציוני הגלם של דוברי העברית עמד על 68 נקודות (17,340 תלמידים) וממוצע ציוני הגלם של דוברי הערבית עמד על 52 נקודות (6,803 תלמידים).

מדע וטכנולוגיה לכיתות ח'

מבחן המיצ"ב במדע וטכנולוגיה לכיתות ח' בודק שליטה בנושאי לימוד הנלמדים בכיתות ז' ו-ח' ברמות שונות של חשיבה ואוריינות מדעית וטכנולוגית. המבחן מתבסס על תכנית הלימודים המעודכנת במדע וטכנולוגיה לחטיבת הביניים ועל מסמכי מדיניות נוספים שבאחריות מפמ"ר תחום הדעת.

הנושאים הראשיים שנבדקים במבחן הם: חומרים; אנרגיה, כוחות ותנועה; מערכות אקולוגיות; מערכות ותהליכים ביצורים חיים. שאלות המבחן זימנו חשיבה ברמות שונות: מיומנויות חשיבה מסדר נמוך (ידע הנוגע לעובדות, לרעיונות ולעקרונות), מיומנויות חשיבה מסדר בינוני (הבנה ויישום) ומיומנויות חשיבה מסדר גבוה (הערכת הסברים וטיעונים, בניית הנמקות והסקת מסקנות).

בשנת תשע"ט שיעור ההיבחנות עמד על 82% (24,086 תלמידים), כאשר ממוצע ציוני הגלם של התלמידים עמד על 47 נקודות וסטיית התקן על 23 נקודות. ממוצע ציוני הגלם של דוברי העברית עמד על 49 נקודות (16,780 תלמידים) וממוצע ציוני הגלם של דוברי הערבית עמד על 42 נקודות (7,306 תלמידים).